ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 28.11.2014 г.
COM(2014) 904 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

Доклад за механизма за предупреждение за 2015 г.

(изготвен в съответствие с членове 3 и 4 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси)

{SWD(2014) 346 final}

Докладът за механизма за предупреждение (ДМП) отбелязва началото от годишния кръг на процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД), която има за цел да установи и преодолее дисбалансите, които възпрепятстват безпроблемното функциониране на икономиките на държавите членки, икономиката на ЕС и могат да застрашат доброто функциониране на Икономическия и паричен съюз.

За изготвянето на ДМП се използва таблица с единадесет показателя и голям пакет от допълнителни показатели, за да се проверят държавите членки за дисбаланси, по отношение на които са наложителни политически действия. След това Комисията предоставя на набелязаните в ДМП държави членки задълбочен преглед (ЗП), в който се преценява как се натрупват или коригират макроикономическите рискове в държавите членки и се прави заключение дали съществуват дисбаланси или прекомерни дисбаланси.

Комисията ще публикува ЗП през пролетта на 2015 г. и констатациите ще бъдат включени в специфичните за всяка държава препоръки по „европейския семестър“ за координация на икономическата политика.

1. РЕЗЮМЕ

Макроикономическите дисбаланси продължават да бъдат сериозен проблем и показват необходимостта от решителни, всеобхватни и координирани политически действия. Икономиките в ЕС продължават напредъка в коригирането на своите външни и вътрешни дисбаланси. Високите и неустойчиви равнища на дефицита по текущата сметка бяха значително намалени, премахнати или превърнати в излишъци, а процесът на оздравяване на счетоводния баланс напредва във всички сектори в повечето държави. Освен това окуражително е възстановяването на конкурентоспособността в резултат от вътрешни корекции и пазарни реформи, но запазването на конкурентоспособността в бъдеще остава основен проблем, по-специално за държавите членки с големи външни дисбаланси. Високите равнища на частния и публичния дълг в повечето държави и големите външни пасиви в много от тях все още водят до значителна уязвимост за растежа, заетостта и финансовата стабилност. В няколко държави продължават да са тревожно високи безработицата и другите социални показатели, а икономическият растеж не бе достатъчен, за да доведе до значително подобрение на трудовите и социалните показатели.

Бавният растеж и ниската инфлация оказват тежест върху намаляването на дисбалансите и на макроикономическите рискове. Публикувани през лятото данни и последните икономически прогнози[1] показват, че икономическата дейност е изгубила устрема си и че се усилват дезинфлационните тенденции в по-голямата част от ЕС. През 2014 г. и 2015 г. икономическата дейност в ЕС се очаква да нарасне с 1¼ и 1½ процента, след като през 2013 г. е регистриран нулев растеж. Реалният темп на нарастване на БВП в еврозоната е –½, + ¾ процента и малко над 1 процент съответно през 2013, 2014 и 2015 г. Общите стойности прикриват значителни различия между държавите членки. Докато някои държави членки, като балтийските държави, Чешката република, Люксембург, Унгария, Полша, Словакия и Обединеното кралство отчетоха относително стабилен растеж на производството през първите три тримесечия на 2014 г., а държави членки, като Испания и Словения успяха да настигнат другите след сериозни икономически реформи, други икономики, както големи, така и малки, останаха в застой. Тези различия отразяват характерни особености, като например различия в натиска за намаляване на задлъжнялостта и различни нужди и темпове на

[1] „Европейска икономическа прогноза — есен 2014 г.“, *European Economy*, 2014 (7).

бюджетна консолидация, както и различна експозиция на събитията в света, но също и разлики в капацитета за приспособяване и решителност при изпълнението на реформите.[2] Слабата икономическа активност в ЕС като цяло е свързана и с твърде несиметричния характер на възстановяването на равновесието досега, като слабото вътрешно търсене в държавите кредитори поддържа постоянно големи излишъци по текущата сметка. Големите отрицателни разлики между фактическия и потенциалния БВП в няколко държави, слабият растеж, значителната стагнация на пазарите на труда и силните тенденции към дезинфлация в световната икономика означават, че инфлацията бе много ниска и се очаква да остане под определението на ЕЦБ за ценова стабилност за продължителен период. Много ниската инфлация увеличава рисковете, свързани с прекомерната задлъжнялост, и увеличава икономическата цена на възстановяването на равновесието и намаляването на задлъжнялостта.

Настоящият доклад поставя началото на четвъртия годишен кръг от ПМД[3]. С процедурата се цели да се установяват дисбалансите, които възпрепятстват нормалното функциониране на икономиките на държавите членки, на еврозоната или на Съюза като цяло, и да се стимулират правилните политически отговори. ПМД се прилага в рамките на „европейския семестър“ за координация на икономическата политика с цел да се гарантира съгласуваност с анализите и препоръките, направени в съответствие с другите икономически инструменти за наблюдение. В годишния обзор на растежа (ГОР), който се приема едновременно с настоящия доклад, се прави преглед на икономическото и социалното положение в Европа и се определят общи приоритети за политиката на ЕС като цяло през следващите години.

В настоящия доклад се посочват държавите членки, които могат да бъдат засегнати от дисбаланси, по отношение на които са наложителни политически действия и за които следва да се извършат допълнителни задълбочени прегледи. Така ДМП е инструмент за преглед на икономическите дисбаланси, публикуван в началото на всеки годишен цикъл на координация на икономическата политика. Той е основан на таблица с показатели с индикативни прагове и пакет от допълнителни показатели, в началото на годишния цикъл за координация на икономическите политики. От изминалата година допълнителните показатели обхващат и редица съответни показатели за заетостта и социални показатели. Въвеждането на тези показатели в процедурата при макроикономически дисбаланси следва да се използва пълноценно, за да се разберат по-добре промените и рисковете в пазара на труда и социалната област. По-подробната таблица с основни показатели за заетостта и социални показатели в проекта на съвместния доклад за заетостта също дава възможност за по-широко разбиране на социалните тенденции. За държавите членки, отбелязани в ДМП, ще се извършат по-подробни и широкообхватни анализи чрез задълбочени прегледи (ЗП). За да изготви ЗП, Комисията ще основе анализа си на

---

[2] За синтетични показатели за спазването на политическа препоръка, вж. Deroose, S. и J. Griesse, „Implementing Economic Reforms–Are EU Member States Responding to European Semester Recommendations?“ (Прилагане на икономическите политики — отговарят ли държавите — членки на ЕС, на препоръките от европейския семестър?) *ECFIN Economic Brief*, 2014(37).

[3] Настоящият доклад е придружен от статистическо приложение, което съдържа многобройни статистически данни, въз основа на които бе изготвен настоящият доклад. В сравнение с миналогодишния доклад няма промени в определенията на променливите от таблицата с показатели и на допълнителните показатели, нито на индикативните им прагове. Статистическите стандарти са обаче актуализирани чрез преминаването от ESA95 към ESA2010 и от 5-то към 6-то издание на Ръководството за платежния баланс и за международната инвестиционна позиция. Вж. също бележка под линия 311.

много по-богат набор от данни: всички свързани с това статистически данни, всички съответни данни, всички съществени факти ще бъдат взети предвид. Както е установено в законодателството[4], въз основа на ЗП Комисията ще направи заключение дали съществуват дисбаланси и прекомерни дисбаланси и ще представи подходящи препоръки за политика за всяка държава членка.

Въз основа на икономическия анализ на таблицата с показатели на ПМД Комисията констатира, че е основателно в ЗП да се разгледат по-обстойно натрупването и коригирането на дисбалансите и свързаните с тях рискове в 16 държави членки. По отношение на някои държави ЗП ще се основа на констатациите от предишния цикъл на наблюдение[5], докато други ще бъдат за първи път обект на ЗП от страна на Комисията. По-конкретно такъв е случаят с държавите членки, които наскоро приключиха или в момента приключват програмите си за икономически мерки, подкрепени с финансова помощ.

- За **Хърватия, Италия** и **Словения** в ЗП ще се направи оценка на това дали предварително установените *прекомерни дисбаланси* се коригират, са трайни или се задълбочават, като същевременно се отдава дължимото внимание на приноса на политиките, изпълнявани от тези държави членки, за преодоляването на дисбалансите;
- По отношение на **Ирландия, Испания, Франция** и **Унгария** — държави членки с *дисбаланси,* които се нуждаят от решителни политически действия, в съответните ЗП ще се оценят рисковете, свързани с поддържане на дисбалансите;
- По отношение на останалите държави членки, в които на предходния етап бяха установени *дисбаланси* (**Белгия, България, Германия, Нидерландия, Финландия, Швеция** и **Обединеното кралство**), ЗП ще спомогнат да се прецени в кои от тях все още съществуват дисбаланси и в кои те са били преодолени;[6]
- За първи път ще бъдат изготвени ЗП за **Португалия** и **Румъния**. След завършването на програмата си за икономически мерки в средата на 2014 г. за Португалия се прилагат стандартните процедури за наблюдение. За Румъния наблюдението на дисбалансите и мониторингът на политиките се осъществиха в рамките на програмата за икономически мерки, която се подкрепя от превантивна финансова помощ. Тази договореност все още не е приключила, но закъсненията при изпълнението на шестмесечните прегледи предполагат, че Румъния следва да бъде отново включена в наблюдението по ПМД.

Наблюдението на дисбалансите и мониторингът на корективните мерки на държавите членки, които получават финансова помощ, се извършват в контекста на техните програми. Това се отнася за **Гърция** и **Кипър**. Положението на **Гърция** в

---

[4] Регламент (ЕС) № 1176/2011, ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25.

[5] През март 2014 г. Комисията установи дисбаланси в Белгия, България, Германия, Ирландия, Испания, Франция, Италия, Унгария, Нидерландия, Словения, Финландия, Швеция и Обединеното кралство, а в Хърватия, Италия и Словения бяха отчетени прекомерни дисбаланси (вж. „Резултати от задълбочените прегледи“ COM(2014) 150 final, 5.3.2014 г. и „Макроикономически дисбаланси — 2014 г.“, *European Economy-Occasional Papers*, стр. 172—188). За пълния набор от специфични за всяка държава препоръки, приети от Съвета, включително препоръките във връзка с ПМД, вж. ОВ C 247, 29.7.2014 г., стр.1.

[6] Комисията е на мнение, че както дисбалансите биват установени след подробен анализ в предходен ЗП, така и заключението, че даден дисбаланс е бил преодолян, следва да се прави след задълбочен анализ на всички значими фактори в друг ЗП.

контекста на ПМД обаче ще бъде оценено след приключване на текущото финансово подпомагане в зависимост от споразуменията, които бъдат договорени.

За другите държави членки Комисията на този етап няма да извършва допълнителен анализ в контекста на ПМД. Въз основа на икономическия анализ на таблицата с показатели Комисията счита, че макроикономическите предизвикателства на **Чешката република, Дания, Естония, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Австрия, Полша** и **Словакия** не представляват дисбаланси по смисъла на ПМД. За да се идентифицират обаче нововъзникващите рискове и да се предложи политика, която да допринесе за растеж и създаване на работни места, е необходимо постоянно задълбочено наблюдение и непрекъсната координация на политиките за всички държави членки.

В контекста на многостранния надзор и в съответствие с член 3, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1176/2011 Комисията приканва Съвета и Еврогрупата да обсъдят настоящия доклад. Комисията също така се надява да получи коментарите на Европейския парламент.

След като отчете тези дискусии с Парламента и в Съвета и Еврогрупата, Комисията ще подготви ЗП за съответните държави членки. Очаква се те да бъдат публикувани през пролетта на 2015 г., преди пакета от специфични за всяка държава препоръки към „европейския семестър“.

2. ДИСБАЛАНСИ И РИСКОВЕ: ВЪПРОСИ ОТ ТРАНСНАЦИОНАЛЕН ХАРАКТЕР

Държавите — членки на ЕС, отбелязаха напредък в коригирането на своите дисбаланси, но бавното възстановяване попречи на намаляването на дисбалансите и на свързаните с тях макроикономически рискове. Икономическите новини от последните няколко месеца постепенно се влошават. Растежът не отговори на очакванията и се сви или остана в застой в Германия, Италия и Франция. Ръстът на кредитирането остава на ниско равнище в ЕС, въпреки нерестриктивната парична политика, тъй като търсенето е слабо, а частният сектор все още намалява задлъжнялостта си. Продължителният период на много ниска инфлация, отразяваща голяма отрицателна разлика между фактическия и потенциалния БВП в няколко държави и по-силната от преди реакция на цените на икономически застой[7] също бяха пречка за гладкото протичане на процеса на намаляване на задлъжнялостта. Геополитическите напрежения също биха могли да забавят икономическия растеж и да предизвикат макроикономически рискове, особено в държавите с по-дълбоки търговски връзки и финансови експозиции към страните от източното съседство. Освен това ниското ниво на икономическа активност поддържа безработицата, както и други социални показатели, на неприемливи равнища; това може само по себе си да навреди на средносрочните перспективи за растеж.

Политическите отговори във всяка държава членка следва да бъдат съобразени с индивидуалното ѝ състояние, но трябва също така да се вземе предвид по-широкото измерение (ЕС и еврозоната) и потенциал за въздействие. Макроикономическите дисбаланси в различните им форми предизвикват макроикономически рискове и предизвикателства; те преди всичко са от национално естество. Дисбалансите, свързани с външната устойчивост, конкурентоспособността, прекомерната задлъжнялост на частния сектор и натиска за намаляване на задлъжнялостта, цените на активите, фискалната устойчивост и финансовата стабилност се отнасят главно до способността на икономиката да генерира силен и устойчив растеж и да създаде работни места. Като се има предвид обаче взаимосвързаността на икономиките в ЕС, съществуват няколко канала, включително търговия, финансови и парични връзки, структурни реформи, доверие и несигурност, чрез които дисбалансите могат да се разпространят от една държава в друга и поради които загубите на ефикасност в една държава членка могат да доведат до нереализирано благосъстояние в друга. Слабостта на вътрешното търсене, по-специално на инвестициите, и дезинфлационният натиск изглеждат ярки примери за това как макроикономическите предизвикателства в държавите членки могат да засегнат целия Съюз[8].

Основен приоритет е насърчаването на ефективни инвестиции за възстановяване на потенциала за растеж. През последните седем до осем години, от началото на кризата, настъпи значително намаляване на потенциала за растеж на ЕС.[9] Съгласно

---

[7] „Analysing Euro Area Inflation Using the Phillips Curve“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (2): 21-6.

[8] Относно трансграничното разпространение на проблемите, с акцент върху еврозоната вж.: „Cross-Border Spillovers within the Euro Area“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (4): предстои да излезе.

[9] „The Euro Area's Growth Prospects over the Coming Decade“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2013 г. (4): стр. 7—16. Вж. също „The Growth Impact of Structural Reforms“ Тримесечен доклад за еврозоната, 2013 г. (4): стр. 17—27 и „Growth Differences between Euro Area Member States since the Crisis“, Тримесечен доклад за еврозоната, 2014 г. (2): стр. 7—20.

последните оценки годишният потенциален растеж на производството в ЕС е спаднал от малко над 2 процента преди 10 години до под 1 процент в момента.[10] Освен дългосрочните демографски тенденции[11] средносрочният спад на дейността може да се обясни със слабия ръст на производителността и бавното натрупване на капитал.[12] Ролята на образуването на капитал (включително научните изследвания и иновациите) като двигател на растеж бе ограничена през последните години, тъй като инвестиционният коефициент остава значително по-нисък, отколкото преди няколко години в почти всички държави от ЕС.[13]

Възстановяването на равновесието в салдата по текущата сметка остава асиметрично, което отразява слабото търсене в държавите длъжници и в държавите кредитори. (*графика 1*) Необходимите корекции в текущите сметки продължават в редица държави, а именно Ирландия, Кипър, Гърция, Испания, Португалия, Румъния и Словения. Техните големи дефицити от преди няколко години се превърнаха в малки дефицити до големи излишъци, което спомага за намаляване на рисковете, свързани с външните пасиви. Италия също бележи малък излишък, а Франция поддържа леко отрицателно салдо по текущата сметка. В много случаи обаче голяма част от корекцията беше в резултат на свиването на търсенето, по-специално на инвестициите (*графика 2*), което би могло да има отрицателни последици за средносрочния потенциал, ако остане некоригирано. По-големият обем на износа също изигра важна роля през 2013 г., особено за България, Гърция, Словения, Литва, Румъния и Португалия, но също и в по-малка степен за Испания и Ирландия. По отношение на коригирането по сектори уязвимите държави продължават корекциите с различни темпове. Испания и Португалия започнаха да преминават от нетъргуемите към търгуемите сектори на ранен етап от кризата, а делът на търгуемите активи в заетостта и в брутната добавена стойност се увеличава от 2010 г. насам.[14] За Италия този процес на корекция все още предстои да започне. Голяма част от възстановяването на равновесието на текущите сметки в тези държави е с нецикличен характер, т.е. то е по-голямо, отколкото дават да се предположи разликите между фактическия и потенциалния БВП в съответните държави членки и партньорите им.[15]

---

[10] За подробно описание на текущата версия на Съвета по икономически и финансови въпроси на методологията, която се използва за оценка на разликите между фактическия и потенциалния БВП вж., K. *et al.*, „The Production Function Methodology for Calculating Potential Growth Rates and Output Gaps“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 535.

[11] Вж. наскоро публикувания доклад „22014 Ageing Report-Underlying Assumptions and Projection Methodologies“, *European Economy*, 2014 г. (8).

[12] „The Drivers of Total Factor Productivity in Catching-up Economies“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (3): стр. 7—19.

[13] „Drivers and Implications of the Weakness of Investment in the EU,“ каре I.1 в „European Economic Forecast-Autumn 2014“, *European Economy*, 2014 г. (7): стр. 40—43.

[14] „Market Reforms at Work“, *European Economy*, 2014 г. (5).

[15] Вж. таблица I.4 в „European Economic Forecast-Autumn 2014“, *op.cit.*: 29.

Графика 1 **Дефицити (-) и излишъци (+) по текущата сметка**
2008 г., 2013 г. и 2015 г. (прогноза)
(% от БВП)

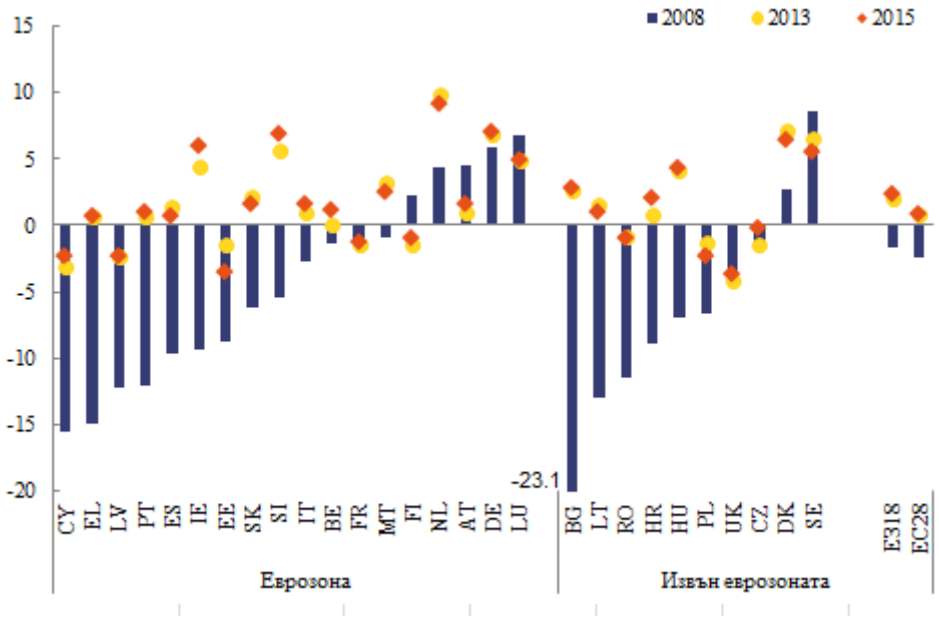

Забележка: Прекъсване в серията за 2013 г. (CY, EL, ES, NL, SI, SK, BG, PL). Стойностите за SK са според стандартите BPM5/ESA95. За повече подробности, моля, вижте статистическото приложение.
Източник: Евростат, службите на Комисията.

Еврозоната като цяло се очаква да запази относително голям външен излишък. Увеличението на излишъка на еврозоната с три процентни пункта през периода 2008—2014 г. отразява факта, че излишъците в някои държави членки не намаляха в достатъчна степен в отговор на големите усилия за възстановяване на равновесието, положени от икономиките, които отчитаха големи дефицити по текущата сметка. Германия и Нидерландия продължават да бележат много високи излишъци, над равнището което би могло да се предположи от основните икономически показатели и много над индикативния праг от таблицата. В случая с Германия, ако се вземе предвид положението на страната в рамките на икономическия цикъл, структурният излишък може би е дори по-висок от номиналната стойност. Предвид намаляването на дефицита по текущата сметка, географското разпределение на излишъците в икономиките кредиторки, особено в Германия, се промени. Салдото по отношение на останалия свят се увеличи, а салдото спрямо еврозоната намаля. Последното се дължи главно на намаление на износа към останалата част на еврозоната, а не на увеличение на вноса от Германия. Въпреки че излишъците по текущата сметка не пораждат същите предизвикателства като неустойчивите дефицити и са частично обосновани, големите и продължителни излишъци могат да отразяват икономическа неефективност, придружена от слаби вътрешни инвестиции и потребление, което в средносрочен план води до загуба на потенциален растеж на производството в съответната държава. Увеличаването на вътрешното търсене чрез ускоряване на инвестициите ще стимулира потенциалния растеж и може да допринесе за възстановяването и за текущата корекция в еврозоната.[16]

[16] Вж. съображение 17 от Регламент 1176/2011: При оценката на макроикономическите дисбаланси следва да се отчитат тяхната тежест и възможните отрицателни икономически и финансови

Графика 2 **Дял на инвестициите в БВП**
(брутно образуване на основен капитал; данни за 2014 г. и промяна за периода 2007—2014 г.)

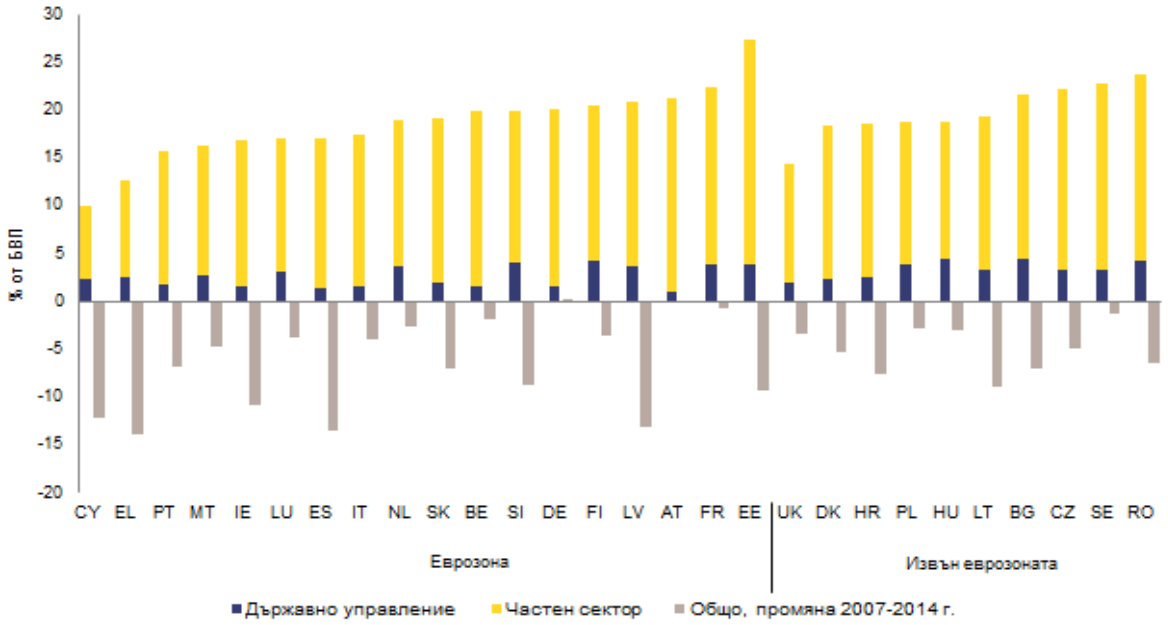

Източник: службите на Комисията.

Диапазонът на външните пасиви в ЕС е много широк и рисковете за устойчивостта остават високи. (графики 3) Понеже намаляването на големите дефицити и преминаването към външни излишъци в държавите длъжници настъпиха едва наскоро, външните пасиви в тези страни все още не се подобриха значително, а в някои случаи може дори да са се влошили. За икономиките с най-голямата отрицателната нетна международна инвестиционна позиция (НМИП) салдата по текущата сметка са вече достатъчни, за да може тяхната нетна външна задлъжнялост да се стабилизира и да намалее бавно в средносрочен план (*графика 4*). Това е така по-специално за Ирландия, Испания, Латвия, Румъния и Португалия; но все още не е така за Гърция или Кипър. Стабилизирането на външната задлъжнялост обаче не би било разумна цел, по-специално за държавите, в които големите НМИП отразяват по същество дълг. За да може НМИП да се сведе до по-устойчиви равнища през следващото десетилетие, във всички тези държави са необходими умерени до относително големи излишъци. Освен това са налице значителни рискове, които

последици от тяхното разпространение, които засилват уязвимостта на икономиката на Съюза и представляват заплаха за безпрепятственото функциониране на икономическия и паричния съюз. Във всички държави членки, особено в еврозоната, са необходими действия за справяне с макроикономическите дисбаланси и различията по отношение на конкурентоспособността. Въпреки това естеството, значението и неотложността на предизвикателствата пред политиката могат значително да се различават в зависимост от засегнатите държави членки. Предвид уязвимостта и мащаба на изискваното приспособяване, необходимостта от политически действия е особено належаща в онези държави-членки, в които трайно се наблюдават голям дефицит по текущата сметка и загуба на конкурентоспособност. Освен това в държавите членки, които натрупват голям излишък по текущата сметка, политиките следва да имат за цел набелязване и изпълнение на мерки, които да спомогнат за засилване на вътрешното търсене и на потенциала им за растеж.“

произтичат от последиците, до които средата на ниска инфлация може да доведе за конкурентоспособност и задлъжнялостта. Ниската инфлация на цените и заплатите помага на държавите да си възвърнат конкурентоспособността. Корекцията на конкурентоспособността обаче е затруднена, ако основните търговски партньори на всяка икономика също са засегнати от ниска инфлация. В съчетание с неблагоприятните последици, произтичащи от по-малко благоприятните перспективи за растеж, външната устойчивост остава проблем за тези държави. Данните за Франция и Обединеното кралство сочат постоянно увеличаване на техните нетни външни пасиви, въпреки че външните им дългове продължават да бъдат доста умерени.

Графика 3 **Нетни международни инвестиционни позиции**
2008 г., 2013 г. и 2015 г. (прогноза)
(% от БВП)

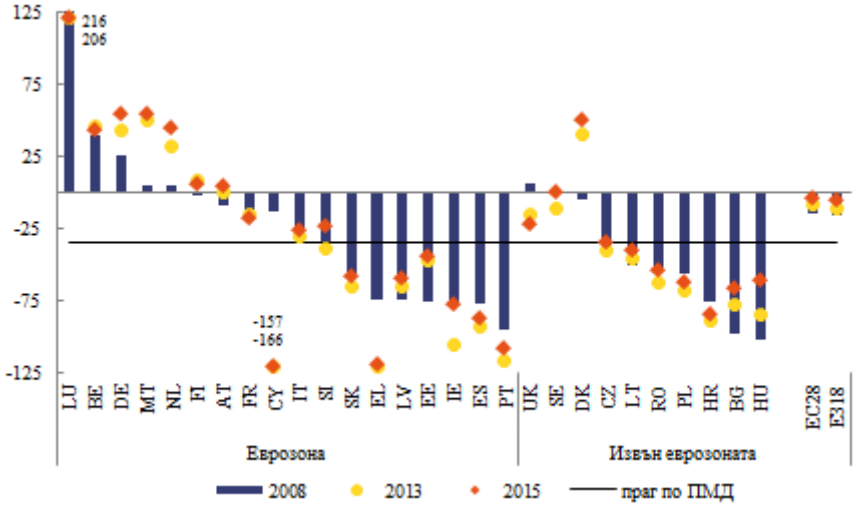

Забележка: предвиждания за 2015 г. без оценка печалба/загуба. Стойностите за BE, IE, SK, DK, BG, HR, ЕЗ 18 и ЕС 28 са според стандартите BPM5/ESA95. CY, DE, ES, NL и PL: прекъсване в серията за 2013 г. За повече подробности, моля, вижте статистическото приложение.
Източник: Евростат, службите на Комисията.

Графика 4 **Салда по текущата сметка, необходими за стабилизиране и намаляване на външните пасиви (НМИП)**

2014 г. (прогноза), избрани държави членки (% от БВП)

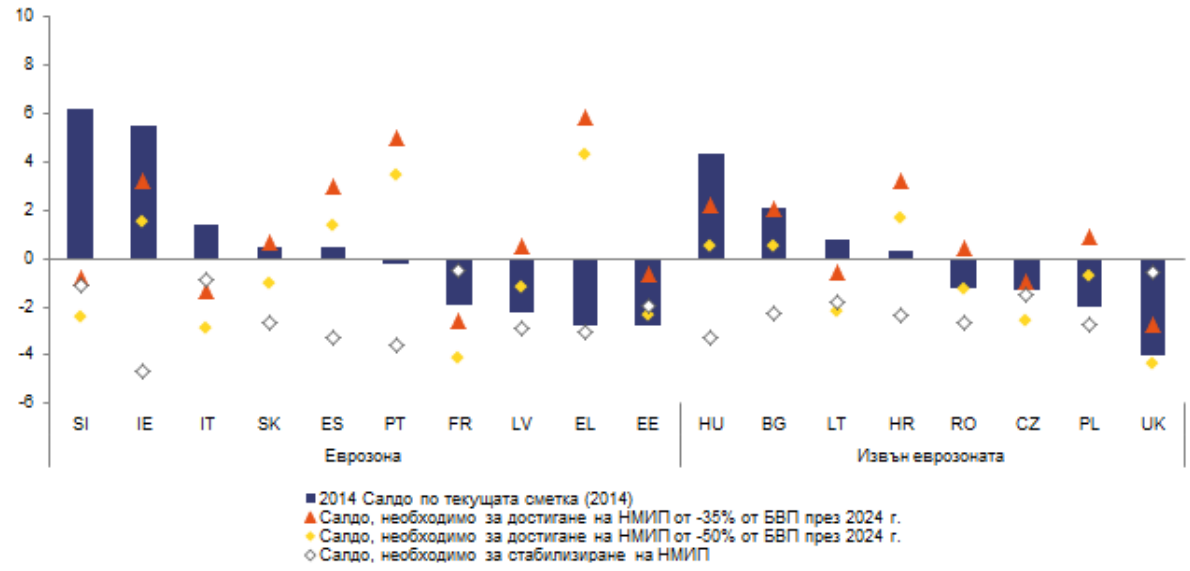

Забележка: Тази таблица не показва данните за Белгия, Дания, Германия, Люксембург, Малта, Нидерландия, Австрия, Финландия и Швеция, чиято НМИП е положителна през 2013 г. или се очаква да бъде положителна през 2015 г. Кипър също е изключен поради ограничени данни. Салдото по текущата сметка, необходимо за стабилизиране или намаляване на нетните външни пасиви, се основава на следните предположения: прогнозите за БВП произтичат от последните прогнози на Комисията (до две години напред); от рамката за средносрочните прогнози (между две и пет години) и от последните прогнози за фискалната устойчивост в дългосрочен план (над пет години); по принцип се приема, че оценъчните ефекти са нула през прогнозния период, което съответства на обективна прогноза за цените на активите; и нетните капиталови трансфери по принцип се предвижда, че ще бъдат нула.
Източник: службите на Комисията.

Конкурентоспособността се е подобрила в няколко икономики. Когато се разглежда тригодишната средна стойност, реалният ефективен валутен курс (РЕВК) спадна в повечето държави от ЕС, но остана в рамките на индикативните прагове във всяка от тях. Такъв е случаят в Ирландия и Гърция, но също и във Франция, Чешката република, Дания, Хърватия, Унгария, Латвия и Полша. Това беше така и в други държави членки, като например Испания, Португалия, Кипър и Финландия, но реалното обезценяване за всяка от тях бе много по-малко, отколкото в Германия. През 2013 г. обаче промените в обменния курс на еврото[17] и в равнищата на националната инфлация доведоха до това, че РЕВК, основан на ХИПЦ, нарасна в няколко държави, включително Германия, Нидерландия и Австрия. Тази промяна би могла да допринесе за по-симетрично възстановяване на равновесието в еврозоната. В редица държави обаче, които все още имат нужда от възстановяване на конкурентоспособността, включително Испания, Италия, Кипър, Франция и Португалия, реалният валутен курс също се повиши. Разходите за труд за единица продукция намаляха през 2013 г. в някои държави от периферията на еврозоната, особено Гърция, Кипър, Испания и Ирландия, понеже заплатите се понижиха. Тези намаления бяха разпределени в различни сектори (напр. производството, пазарните услуги,

[17] „Member State Vulnerability to Changes in the Euro Exchange Rate“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (3): стр. 27—33.

строителството)[18] в Испания и Гърция. В другите икономики в ЕС се наблюдаваше леко увеличение на разходите за труд на единица продукция, движено от увеличение на заплатите, надхвърлящо нарастването на производителността, което беше много слабо във Франция и Италия. Този модел в разходите за труд за единица продукция се наблюдава в основните промишлени сектори, както и при пазарните услуги в тези две икономики[19]. Увеличаване на разходите за труд на единица продукция, предизвикано от ръст на заплатите над производителността на труда, се наблюдава също и в Нидерландия и Германия. Някои от източните икономики в ЕС показаха сравнително голямо увеличение на разходите за труд на единица продукция през 2013 г. въпреки благоприятното развитие на производителността. Това е така по-специално в България, Естония, Латвия, Унгария и Румъния. По отношение на неразходната конкурентоспособност данните относно географското местоназначение на износа показват напредък; анализите на качеството на износа обаче не са толкова убедителни.[20]

Намаляването на експортните пазарни дялове в повечето европейски страни се забави. Но все още не се превърна в увеличение. В световен план повечето държави членки загубиха значителен пазарен дял през последните няколко години, като Гърция, Хърватия, Кипър и Финландия са с най-значителните загуби. Само някои от източните икономики в ЕС (България, трите балтийски държави и Румъния), които заедно не представляват повече от 2½ процента от износа на ЕС) увеличиха глобалните си пазарни дялове. През 2013 г. обаче повечето държави членки донякъде увеличиха пазарните си дялове, по-специално в сферата на услугите, като по този начин смекчиха тази тенденция. Част от загубата на пазарен дял в средносрочен план може да не бъде възстановена, тъй като е резултат от възхода на бързо развиващите се икономики. През последните пет години обаче повечето държави членки загубиха също пазарен дял спрямо други развити икономики, както се вижда от допълнителния показател за резултатите по отношение на износа към ОИСР. Загубите на експортни пазарни дялове, които включват търговията в рамките на ЕС, трябва да се разглеждат в контекста на слабото вътрешно търсене в ЕС. Наистина в следкризисния период е налице спад на относителното значение на търговията вътре в ЕС, а износът извън ЕС като цяло бе по-динамичен.

Частният сектор може би все още трябва да намали значително задлъжнялостта си (*графика 5*). Дългът на частния сектор (на домакинствата и нефинансовите предприятия) продължава да бъде висок и надхвърля индикативния праг от таблицата с показатели в по-голямата част от държавите членки. Това е въпреки значителното намаляване на съотношението на дълга към БВП през 2012—2013 г., особено в Дания, Естония и Ирландия. Освен това общото намаляване на частната задлъжнялост в голямото

---

[18] Фискалната консолидация може също да е оказала въздействие върху работните заплати. Вж. „The Relationship between Government and Export Sector Wages and Implications for Competitiveness“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (1): стр. 27—34.

[19] За секторен анализ на конкурентоспособността, вж. „A Competitiveness Measure Based on Sector Unit Labour Costs“, *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2014 г. (2): стр. 34—40. За оценки на потенциалното въздействие на набор от пазарни реформи в избрани икономики, вж. „Market Reforms at Work“, *op.cit*. За по-подробни оценки на секторните реформи, вж. Turrini A. *et al. „A Decade of Labour Market Reforms in the EU“, European Economy-Economic Papers,* стр. 522; Lorenzani, D. и J. Varga, „The Economic Impact of Digital Structural Reforms“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 529; Lorenzani, D и F. Lucidi, „The Economic Impact of Civil Justice Reforms“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 530; Connell, W. „Economic Impact of Late Payments,“ *European Economy-Economic Papers*, стр. 531; Ciriaci, D. „ Business Dynamics and Red Tape Barriers“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 532, и Canton E. *et al*., „The Economic Impact of Professional Services Liberalisation“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 533.

[20] Vandenbussche, H. „Quality in Exports“, *European Economy-Economic Papers*, стр. 528.

мнозинство от държавите — членки на ЕС, се неутрализира от мащабните увеличения преди кризата, което поставя необходимост от значителна допълнителна корекция в бъдеще. Освен това темпото на намаляване на задлъжнялостта бе много по-бавно, отколкото в Съединените щати.[21] Само в Германия, където задлъжнялостта на частния сектор не бе основен проблем преди кризата, частният дълг спадна под нивата от преди едно десетилетие. Държавите членки са изправени пред различни предизвикателства в зависимост от това дали прекомерната задлъжнялост се отнася до домакинствата (както в Нидерландия и Дания), корпоративния сектор (например България и Словения) или и двете (Ирландия, Испания и Кипър). Отрицателните кредитни потоци към частния сектор, сигнализиращи за *активно* погасяване на дълга, са основната причина за намаляването на дълговете на домакинствата през последните няколко години, като през 2013 г. се наблюдаваше ускорение в Испания, Португалия и Ирландия, както и относно корпоративния дълг в Малта, Словения, Обединеното кралство и Испания. В някои други случаи намаляването на съотношението на частния дълг към БВП беше по-*пасивно* и съвместимо с положителни нетни кредитни потоци както за домакинствата, така и за предприятията, особено в Естония и Обединеното кралство. Въпреки отрицателните кредитни потоци Гърция не успя да намали значително съотношението си на дълга към БВП (особено на домакинствата).[22] (*Графики 6а и 6б*).

Графика 5 **Дълг на нефинансовите предприятия, домакинствата и сектор „Държавно управление“**

2013 г. в сравнение с 2008 г. (щриховано)
(% от БВП)

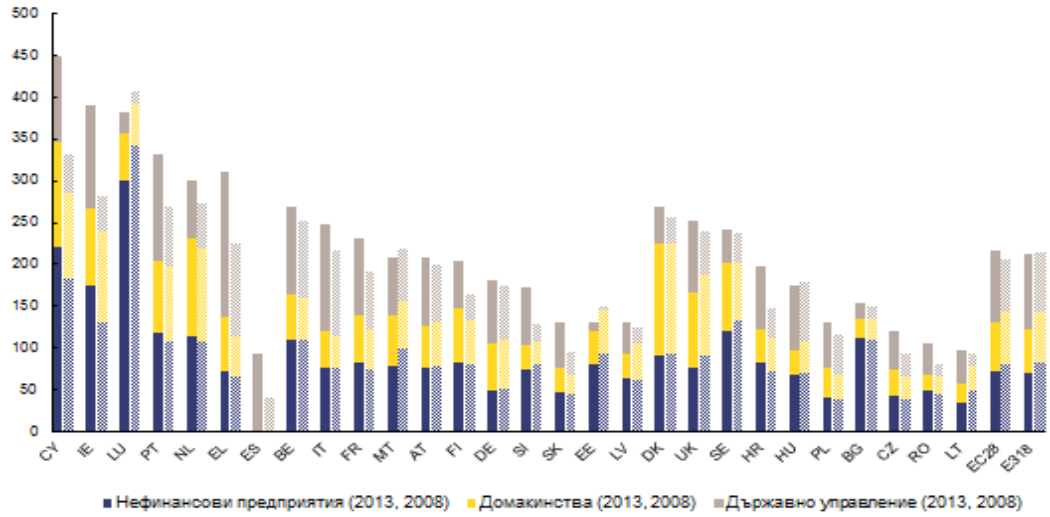

Забележка: MT, EE, PL (сектор „Държавно управление): прекъсване в серията за 2013 г. Данните за ЕЗ 18 и ЕС 28 все още подлежат на стандартите ESA95. За повече подробности, моля, вижте статистическото приложение.
Източник: Евростат

[21] „Corporate Balance Sheet Adjustment in the Euro Area and the United States“, Тримесечен доклад за еврозоната, 2014 (3): стр. 40—46

[22] За подробен анализ на протичащия процес на намаляване на задлъжнялостта, включително за начините на намаляване на задлъжнялостта (активно, пасивно и неуспешно), както и относно движещите сили и продължаващата нужда от намаляване на задлъжнялостта на домакинствата и предприятията в еврозоната, вж. „Private Sector Deleveraging: Where Do We Stand?“ Тримесечен доклад за еврозоната, 2014 г. (3): стр. 7—19 и „Private Sector Deleveraging: Outlook and Implication for the Forecast“, каре 1.2 в „European Economic Forecast-Autumn 2014“, *op.cit.*: стр. 44—48.

Графика 6а: **Движещи сили на кумулативната промяна в задлъжнялостта на домакинствата, първо тримесечие 2014 г.**

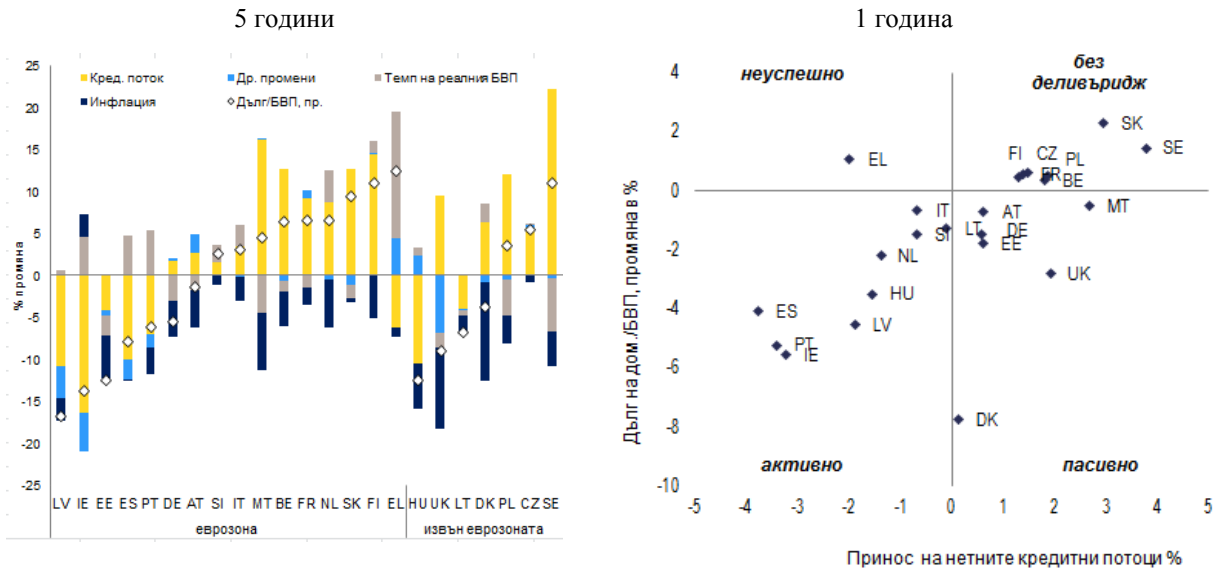

Забележка: Данните за IE и NL се отнасят за периода до четвъртото тримесечие на 2013 г.
Източник: Евростат, изчисления на службите на Комисията.

Графика 6б: **Движещи сили на кумулативната промяна в задлъжнялостта на предприятията, първо тримесечие 2014 г.**

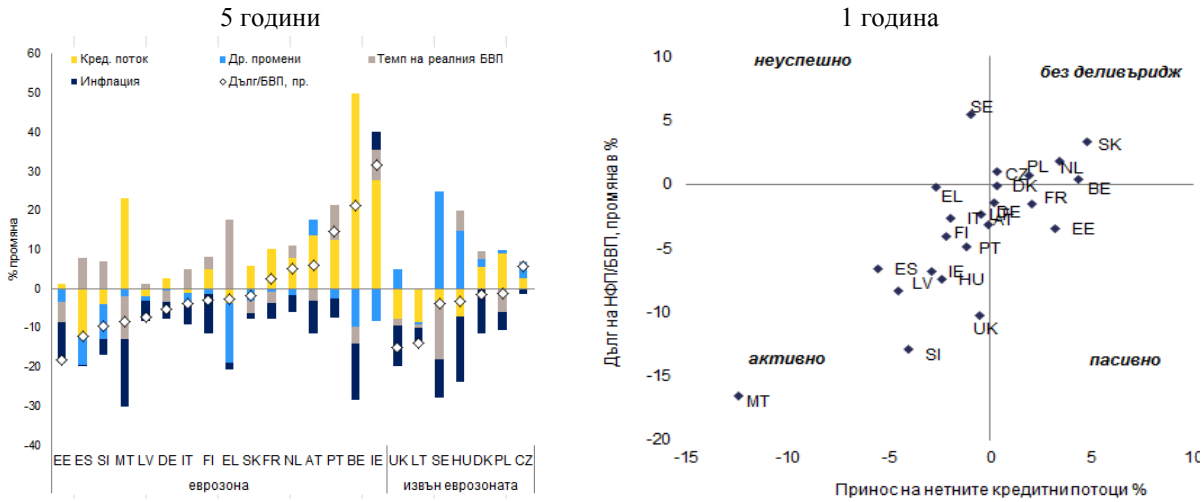

Забележка: 1) Неконсолидирани данни. Кумулативната промяна в съотношението на дълга към БВП се разделя на приноса от i) нетни кредитни потоци, ii) други промени в непогасения дълг (напр. оценъчни ефекти или отписване на дълг), iii) растеж на реалния БВП и iv) инфлация. 2) Абсцисната ос в дясно представлява приносът на нетните кредитни потоци за намалението на съотношението на дълга към БВП през периода.
Данните за IE, HU и NL се отнасят за периода до четвъртото тримесечие на 2013 г.
Данни по ESA 95. За повече подробности, моля, вижте статистическото приложение.
Източник: Евростат, изчисления на службите на Комисията.

Благодарение на усилията за фискална консолидация през последните години се очаква темпът на фискалната корекция да намалее. Държавите членки в еврозоната

и в ЕС като цяло възнамеряват да продължат да намаляват дефицита си. В сравнение с програмите за стабилност и конвергенция от пролетта на 2014 г. обаче е налице спад в планираното намаляване на дефицита. Това отразява факта, че обемът на предвидената икономическа дейност бе понижен, но и че бе намалена фискалната консолидация[23], която спира през 2014 г. и не се планира да бъде възобновена през 2015 г. На съвкупно равнище това изглежда приемливо равновесие между изискванията за устойчивост и цикличните условия. Ето защо следва да бъдат допълнително намалени бариерите за икономическата активност в няколко държави членки, както и произтичащото от това въздействие в еврозоната (и в ЕС). В редица случаи обаче все още са налице значителни предизвикателства за най-задлъжнелите правителства (напр. Гърция, Португалия, Италия, Ирландия, Кипър и Белгия) или за тези, при които ръстът в съотношението на дълга към БПВ е най-бърз (напр. Испания, Хърватия и Словения). Предизвикателствата в тези държави се изострят от високите дългове в частния сектор (*графика 5*) и от икономическите и демографските перспективи.[24]

Намаляха рисковете за финансовата стабилност в еврозоната. В резултат на стимула от перспективата за цялостна оценка на устойчивостта, съотношенията на дълга към собствения капитал на банките допълнително се подобриха през 2013 г. и през първите три тримесечия на 2014 г. Мерките на централните банки и благоприятните пазарни условия помогнаха за намаляване на недостига на ликвидни средства и задържаха разходите за финансиране на банките в еврозоната и извън нея на ниско равнище. Освен това намаля фрагментацията на пазара на държавни облигации, като бяха възобновени трансграничните сделки с облигации от държавите, чиито финансови системи се намираха в затруднение. По-конкретно, в повечето от страните от периферията на еврозоната свиващите се счетоводни баланси поради намаляването на задлъжнялостта на частния сектор, увеличаването на необслужваните заеми и връщането към пазарно финансиране доведоха до това, че банките намалиха зависимостта си от финансиране от централната банка. Банките се съсредоточиха върху подобряването на съотношенията си на дълга към собствения капитал; с оглед на резултатите от анализа на качеството на активите (АКА) и стрес тестовете, обявени на 26 октомври 2014 г., вече до голяма степен е завършено оздравяването на счетоводния баланс за голямото мнозинство от институциите. Кредитните потоци остават отрицателни в държавите със затруднения и относително ниски в повечето други икономики от еврозоната, въпреки че през последните тримесечия са забележими първите признаци на подобрение. Като цяло, общият размер на пасивите на финансовия сектор за всяка държава членка намаля или се увеличи с темпо, което е по-ниско от прага от таблицата.

Намаленото кредитиране отразява слабото търсене и предлагане на кредити. Банките са изправени пред натиск за намаляване на задлъжнялостта си по отношение на обезценените активи в счетоводните си баланси. Провизиите за лоши кредити са все още в процес на осъществяване и напредъкът в справянето с тези кредити е неравномерен, въпреки че беше извършено подходящо признаване на загубите по кредити и бяха приети

---

[23] Относно методологията за оценка на фискална консолидация посредством структурния баланс вж. Mourre, G. *et al.*, „Adjusting the Budget Balance for the Business Cycle: The EU Methodology," *European Economy-Economic Papers"*, стр. 536.

[24] „Assessing Public Debt Sustainability in EU Member States: A Guide", *European Economy-Occasional Papers*, стр. 200 и „Identifying Fiscal Sustainability Challenges in the Areas of Pension, Healthcare and Long-term Care", *European Economy-Occasional Papers*, стр. 201. Вж. също така „The Impact of Unanticipated Disinflation on Debt", каре I.3 в „European Economic Forecast-Autumn 2014", *op.cit.*: стр. 49—50.

адекватни провизии след приключването на многобройни национални процедури в уязвимите държави и посредством АКА и стрес тестовете на ЕЦБ и Европейския банков орган. Обезценката на заемите, предсрочните погасявания на заеми и предварителните плащания започнаха да оказват въздействие върху частния дълг в няколко страни, като Латвия, Обединеното кралство и Испания, но напреднаха значително в повечето икономики на ЕС. През цялата 2013 г. необслужваните заеми продължаваха да се увеличават в редица държави членки, включително Испания, Италия, Португалия, Ирландия, Гърция, Кипър и Франция (макар и от сравнително ниско равнище) или се стабилизираха на сравнително високо равнище (напр. в Унгария). Въпреки това по-голямата сигурност относно счетоводните баланси на банките през 2013 г. и по-специално безпрецедентната проверка, на която бяха подложени по време на цялостната оценка, спомогнаха за намаляването на рисковете за стабилността на финансовата система в повечето икономики. Последните събития в България и Португалия обаче показват, че може да продължат да съществуват финансови рискове от конкретни банки. Продължава фрагментираността на пазара на банкиране на дребно, като банките от еврозоната намаляват дейността си в централна и югоизточна Европа. Въпреки че съществуват някои остатъчни рискове за предоставянето на кредити в тези икономики, ликвидирането на активи протече предимно нормално през 2013 и 2014 г.[25] Перспективите пред кредитирането са влошени, тъй като търсенето на кредити остава ниско, което отразява засегнатите от несигурност равнища на инвестиции и потребление, високата степен на задлъжнялост и слабите перспективи за доходи и за растеж.

През 2013 г. жилищните пазари в ЕС станаха по-разнородни. Годишната промяна на цените на жилищата през 2013 г., коригирани спрямо инфлацията, варира от двуцифрени спадове в Хърватия и Испания до увеличения над индикативния праг от 6 процента в Латвия и Естония. Тези нарастващи разлики отразяват факта, че пазарът в повечето държави членки вече спадна до най-ниската си точка, а в други се очаква това да се случи през идните години. Цените на жилищата продължиха да се коригират с бързи темпове в уязвимите държави, като Гърция, Кипър и Словения, където цените на жилищата вече намаляха значително след върхните си точки. Забележително изключение е Ирландия, където цените на жилищата започнаха отново да се повишават след значителна корекция по време на кризата. Въпреки че около една трета от пазарите на жилища в ЕС бяха достигнали най-ниската си точка, други пазари набираха скорост по-ясно въпреки относително високите цени (напр. Швеция и Обединеното кралство). На други места (напр. Дания и Германия) възстановяването от миналите спадове и/или ниски цени доведе до увеличения. Инвестициите в жилища продължават да са на ниско равнище, особено в държавите членки, в които все още текат корекции. Макар че в някои случаи това се дължи на свръхинвестирането от преди няколко години (напр. Испания), в други то е свързано с общата икономическа несигурност, пониженото търсене и предлагане на кредити и регулаторните пречки. Продължаващите реформи на институционалната уредба, която засяга пазарите на жилища, като промените в данъчната система, за да се премахнат стимулите за придобиване на недвижима собственост, се очаква да допринесат за стабилизирането на тези пазари в средносрочен план.[26]

---

[25] Относно въздействието, което строгите условия на отпускане на кредити биха могли да окажат върху инвестициите, вж. „Firms' investment decisions in vulnerable Member States", *Тримесечен доклад за еврозоната*, 2013 г. (4): стр. 29–35.

[26] „Institutional Features and Regulation of Housing and Mortgage Markets", Тримесечен доклад за еврозоната, 2014 г. (3): стр. 27—33. Вж. също „Tax reforms in EU Member States 2014", European

Графика 6 **Цени на жилищата (дефлирани)**
2008 г., 2011 г. и 2013 г.
(индекс 2000=100, освен ако не е посочено друго)

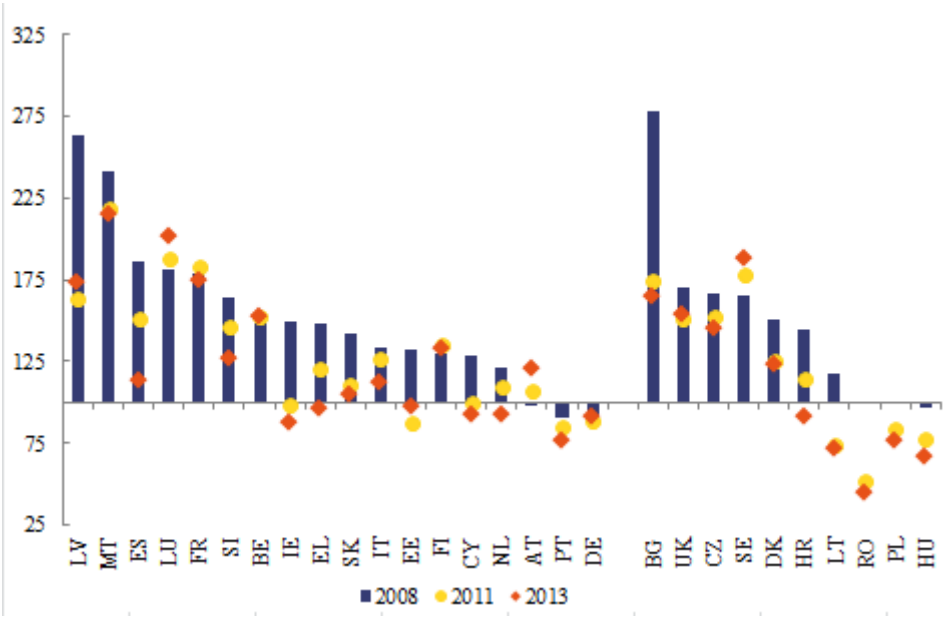

Забележка: Базови години = 2001 (BG), 2002 (CY), 2002 (SI), 2005 (EE), 2006 (SK, LT), 2007 (HU), 2008 (RO, PL) поради липсващи данни.
Източник: Евростат

Графика 7 **Равнище на безработица**
2008 г., 2013 г. и 2015 г. (прогноза)

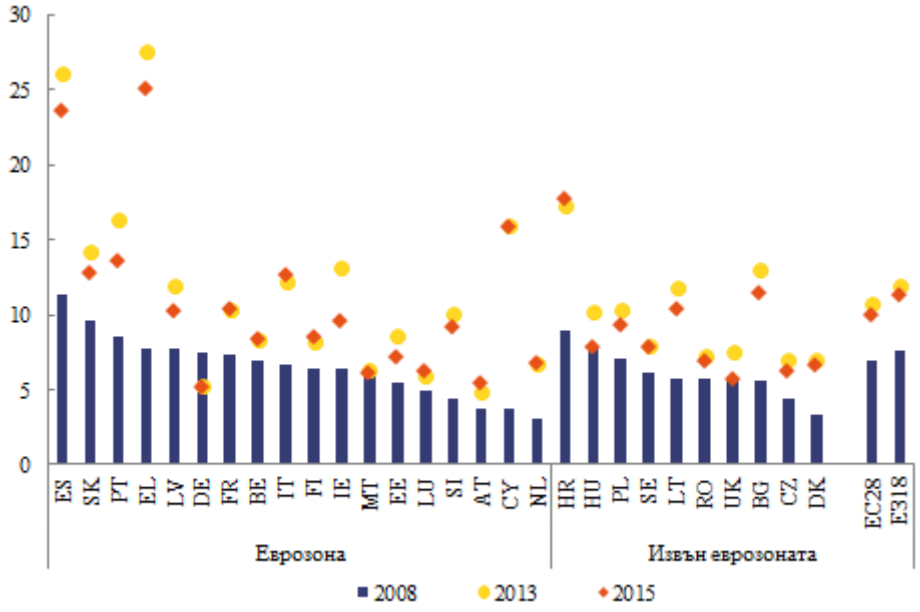

Източник: службите на Комисията.

Economy, 2014 г. (6), където се обсъждат по-специално благоприятстващите задлъжнялостта фактори в данъчните системи и данъчното облагане на недвижимата собственост.

Каре: **Пазарът на труда и социалната ситуация продължават да бъдат много сериозни**

Промени в областта на заетостта и безработицата

От средата на 2013 г. безработицата постоянно е на безпрецедентно високи нива както в ЕС-28 (10,7% за 2014 г.), така и в ЕЗ-18 (12,0% за 2014 г.), въпреки че ситуацията варира значително в рамките на ЕС (*графика 7*). С очаквания по-бавен и по-слаб икономически растеж високото равнище на безработицата вероятно ще се запази за по-дълго време със значителни разлики между държавите членки. Дългосрочната безработица продължава да нараства поради продължителния характер на кризата.

През последната година дългосрочната безработица като процент от общата безработица нарасна от 45,3% на 48,7% в ЕС-28 (съответно 47,5% и 51,5% в ЕЗ-18). В някои държави обаче заетостта в търгуемия сектор спря да намалява, но продължи в нетъргуемия сектор (Испания, Португалия), отразявайки текущите структурни промени. Намаляването на безработицата е свързано предимно със спад в премахването на работни места, като в същото време, макар и да бележат леко подобрение, равнищата на намиране на работа продължават да бъдат ниски. В същото време заетостта започна да расте много умерено в обстановка на несигурна перспектива, постоянни равнища на активност и слаба динамика в отработените часове.

Лицата в риск от бедност и социално изключване са се увеличили с 8,7 милиона души от началото на кризата, като разликите между държавите членки продължават да се увеличават. От 2011 г. насам разполагаемите доходи на домакинствата намаляват в реално изражение средно в ЕС-28 и ЕЗ-18. Стабилизиращият ефект на социалните разходи върху доходите на домакинствата намаля след 2010 г., като преразпределителните въздействия на бюджетната консолидация варират значително в отделните държави.

Младежката безработица достигна най-висока стойност от 23,6% през първото тримесечие на 2013 г., преди да намалее на 23,1% в края на годината, като засяга 5,6 милиона млади хора през 2013 г. В почти две трети от държавите членки равнищата на младежка безработица през юли 2014 г. все още бяха близки до историческите си максимални стойности — като достигат или превишават 40% в най-тежко засегнатите държави (Гърция, Испания, Хърватия, Италия, Кипър и Португалия). Съществуват обаче някои умерено положителни развития, като средните стойности намаляват в ЕС-28 (намаление от 1,2 процентни пункта) и в ЕЗ-18 (0,5 процентни пункта). Средните стойности на процента на NEET (млади хора, които не са в процес на заетост, образование или обучение) в ЕС-28 и ЕЗ-18 ЕС са намалели съвсем малко, като остават големи различия между държавите членки. Въпреки това делът на младите хора, които не участват в никаква форма на заетост, образование или обучение, се е увеличил значително в почти половината от държавите членки през 2013 г. Затова сегашното положение налага спешни мерки във всички държави членки за осъществяване на инициативата „Гаранция за младежта“.

Доходите на домакинствата в реално изражение останаха на същото равнище или намаляха значително след 2011 г. в страните, които бяха засегнати най-силно от допълнителното влошаване на икономическите условия. Доходите на домакинствата бяха засегнати предимно от намаляването на пазарните доходи и от отслабването на въздействието на социалните плащания във времето. Неравенството по отношение на доходите (S80/S20) се увеличава между държавите членки и вътре в тях, особено в тези, които претърпяха най-голямо увеличение на безработицата. Рискът от бедност за населението в трудоспособна възраст (18—64 години) се увеличава в много държави членки. В повечето от засегнатите държави дългият период на отрицателен или близък до нула растеж, нарастващата дългосрочна безработица и отслабването с времето на въздействието на социалните плащания водят до риск от бедност.

Дългата, продължителна отрицателна заетост и социалните промени могат да окажат отрицателно въздействие върху потенциалния растеж на БВП по различни начини и пораждат риск от задълбочаване на макроикономическите дисбаланси.

Трудова мобилност

Трудовата мобилност в рамките на ЕС нарасна през 2013 г., въпреки че остана под потоците, отчетени преди 2008 г. Потоците от изток на запад, от новите държави членки с по-нисък БВП на глава от населението към старите държави членки с по-висок БВП на глава от населението продължават да бъдат най-значими, въпреки че потоците от други страни от периферията, които са сериозно засегнати от кризата, продължиха да нарастват бързо. В резултат на подобрената икономическа ситуация нетният изходящ поток намаля в Естония, Латвия и Ирландия, докато нетните изходящи потоци се увеличиха в Гърция и Испания и най-вече в Кипър, където въздействието беше най-силно. Въздействието на тези промени върху потенциалния растеж ще изисква внимателен мониторинг. В държавите с по-стабилни икономики, като Германия, Австрия, Швеция и Дания, се наблюдаваше известно увеличение на нетната имиграция от други държави — членки на ЕС. Мобилните граждани на ЕС продължават да имат средно по-високи равнища на заетост в сравнение с населението на приемащите страни[27] и като цяло не използват социалните помощи по-интензивно отколкото гражданите на приемащите държави.[28] Делът на свръхквалифицираните лица сред мобилните работници продължава да е висок, като много високо образовани работници приемат работа, изискваща средна или ниска квалификация[29].

За повече подробности относно пазара на труда, социалните тенденции и свързаните с тях предизвикателства, вж. проекта на съвместен доклад за заетостта и по-подробната *таблица на основните показатели за заетост и социални показатели*. Анализът на *таблицата към съвместния доклад за заетостта* е допълнен с информация, извлечена от инструмента за наблюдение на резултатите в областта на заетостта (EPM) и инструмента за наблюдение на резултатите в областта на социалната закрила (SPPM), и с оценката на политическите мерки, предприети от държавите членки. Чрез *таблицата към съвместния доклад за заетостта* бяха изтъкнати основните предизвикателства в заетостта и социалната сфера в рамките на „европейския семестър“ за координация на икономическата политика и бяха добавени към дебатите на институционално равнище.

[27] Вж. напр. Arpaia, A., A. Kiss, and B. Palvolgyi (2014), Labour Mobility and Labour Market Adjustment in the EU, *European Economy-Economic Papers*, предстоящо.

[28] Вж. Juravle, C. *et al.* (2013): „Анализ за установяване на фактите относно последиците върху системите за социално осигуряване на държавите членки от правата на специални обезщетения и здравеопазване, независещи от вноски, предоставяни на неактивни мигранти в ЕС на основание местожителство“, Доклад от ICF GHK за ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“.

[29] Според статистически данни на Евростат за работната сила през 2013 г. делът на свръхквалифицираните лица е 20% за хората, родени в една и съща страна, 31% за хората, родени в друга държава на ЕС, 36% за хората, родени извън ЕС.

3. ДИСБАЛАНСИ И РИСКОВЕ: СПЕЦИФИЧНИ ЗА ВСЯКА ДЪРЖАВА КОМЕНТАРИ

В този раздел се съдържа кратък икономически анализ на таблицата с показатели и допълнителните променливи във всяка държава членка. Заедно с обсъждането на трансгранични въпроси това спомага за определянето на държавите членки, за които следва да се изготвят задълбочени прегледи (ЗП). Както е обяснено по-горе, въз основа на задълбочените прегледи Комисията ще направи заключение дали съществуват дисбаланси или прекомерни дисбаланси.

ПМД не се прилага за държавите членки, които се ползват от финансова помощ в подкрепа на техните програми за макроикономически корекции[30] — понастоящем Гърция, Кипър и Румъния. Въпреки това коментарите по-долу се отнасят също до Гърция и Румъния. Положението на Гърция в контекста на ПМД, включително изготвянето на задълбочен преглед, ще бъде разгледано в края на настоящата финансова помощ. Положението на Румъния в рамките на ПМД налага преоценка, тъй като преразглеждането на предпазните мерки беше забавено с няколко месеца.

Графика A1: ***Експортни пазарни дялове***

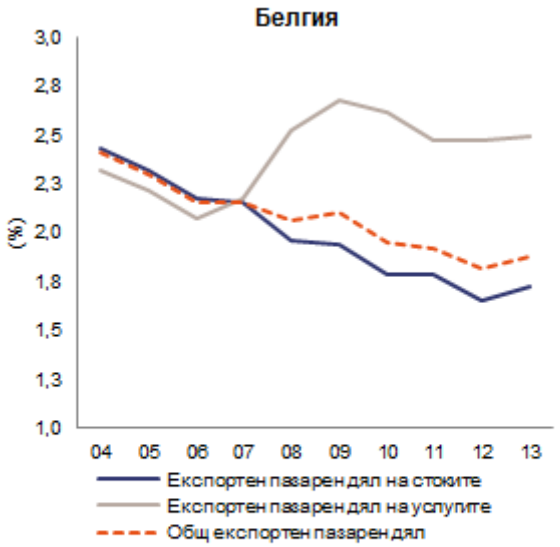

Източник: Евростат.

Бележка: Данните за 2004-2007 г. се основават на стандарта BPM5. Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.

Моля, вижте статистическото приложение с пълния набор от статистически данни, въз основа на които са изготвени този икономически анализ и пълният доклад.[31]

Белгия: През март 2014 г. Комисията

[30] Този подход, чрез който се избягва дублиране на процедури и задължения за докладване, е установен в Регламент (ЕС) № 472/2013 (ОВ L 140, 27.5.2013 г., стр. 1). Той също така е в съответствие с предложението на Комисията за създаване на механизъм за предоставяне на финансова помощ на държави членки извън еврозоната (COM(2012) 336, 22.6.2012 г.). За подробно обсъждане на икономическата обстановка и напредъка в намаляването на дисбалансите и макроикономическите рискове в тези държави членки вж. последните доклади по спазване на изискванията: в *European Economy-Occasional Papers*, стр. 192 (Гърция), стр. 197 (Кипър) и стр. 156 (Румъния).

[31] Преминаването от ESA95 към ESA2010 и от 5-то към 6-то ръководство за платежния баланс и международната инвестиционна позиция е включено в таблицата с показатели. Както е обяснено по-подробно в статистическото приложение, когато данните, основани на новите статистически стандарти, все още не са били на разположение към крайната дата (1 ноември 2014 г.), са използвани данни от старите стандарти. Получените прекъсвания в сериите са обозначени съответно. За повечето държави членки за повечето променливи промените в данните, произтичащи от преминаването към новите статистически системи, не са съществени от макроикономическа гледна точка; само в няколко случая статистическият преход доведе до промяна на някои променливи от равнище, по-ниско от индикативните прагове, към по-високо равнище (или обратно). Преминаването от ESA95 към ESA2010 и от 5-то към 6-то ръководство за платежния баланс представлява подобрение на качеството на данните и следователно е положително за икономическия анализ въпреки временните прекъсвания в сериите.

направи заключението, че Белгия е засегната от макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от мониторинг и политически действия, особено по отношение на външната конкурентоспособност на стоките. В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, а именно експортните пазарни дялове (въпреки подобрението в сравнение с предходните години), дългът на частния и на публичния сектор.

Показателят по текущата сметка средно за 3 години отбеляза относително малък дефицит през 2013 г., като се очаква леко да се подобри. Нетната международна инвестиционна позиция продължава да бъде силно положителна. През 2013 г. за първи път от 2009 г. насам се увеличи пазарният дял на белгийския износ, което доведе до значително подобрение на показателя за експортния пазарен дял (средно за 5 години), въпреки че все още се отчита загуба над прага. По отношение на разходната конкурентоспособност средната стойност за 3 години на разходите за труд за единица продукция (РТЕП) се увеличи, но остана под прага спрямо ръста на РТЕП през 2011—2012 г. Въпреки това се наблюдава забавяне от 2013 г. насам, което се очаква да продължи в средносрочен план. Задлъжнялостта на частния сектор се покачи леко в сравнение с 2012 г. и остава над праговата стойност, което се дължи главно на високото ниво на корпоративния дълг. Публичният дълг, над 100% от БВП, остава до голяма степен стабилен. Задълженията на финансовия сектор намаляха през 2013 г., а финансовият ливъридж достигна най-ниското си равнище за последните пет години. Коригираните спрямо инфлацията цени на жилищата бяха стабилни през 2013 г. след относителна тенденция на застой през последните години. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като също има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

България: През март 2014 г. Комисията направи заключението, че България е засегната от макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от мониторинг и политически действия, по-специално по отношение на продължителната корекция на пазара на труда, докато корекцията на външната позиция и намаляването на корпоративната задлъжнялост напредват добре. В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, а именно нетната международна инвестиционна позиция (НМИП), разходите за труд за единица продукция, дългът на частния сектор и процентът на безработицата.

Графика А2: ***Трудов пазар и социални показатели***

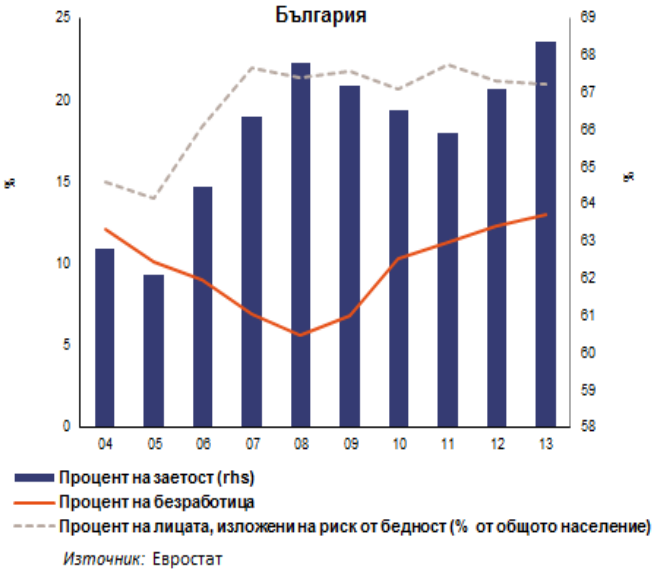

Източник: Евростат

НМИП остава силно отрицателна въпреки допълнителното подобрение, наблюдавано през 2013 г., на фона на излишъка по текущата сметка. Нарастването на износа доведе до увеличаване на пазарните дялове въпреки растящите разходи за труд за единица продукция. Дългът на частния сектор остава близо до индикативния праг от таблицата,

но леко го превишава и е съсредоточен в корпоративния сектор. През първата половина на 2014 г. равнището на безработицата в България намаля за първи път от 2009 г. насам, но остава високо (над 12% през 2013 г.). В допълнение, младежката безработица продължава да расте, а дълготрайната безработица остава висока. В съчетание с продължаващия спад на заетостта това води до значителните социални предизвикателства, пред които страната вече е изправена, като много високите равнища на бедност и социално изключване. През юни 2014 г. банковият сектор в България беше подложен на силни сътресения, когато слухове за наличие на слабости предизвикаха масово изтегляне на влогове от някои местни банки. В резултат на това една банка беше поставена под специално управление, докато друга получи от държавата подкрепа за осигуряване на ликвидност. Проблемите във финансовия сектор могат да имат значително отражение върху макроикономическата стабилност, като пречат на икономическия растеж, водят до продължаване на дефлацията и утежняват бюджетните предизвикателства. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като също има предвид установяването на дисбаланс през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Чешка република: При предходната ПМД не бяха установени дисбаланси в Чешката република. В актуализирания вариант на таблицата два показателя са над индикативните прагове, а именно НМИП и за първи път, намаляване на пазарния дял на износа.

Дефицитът по текущата сметка намаля през последните години, като се очаква тази тенденция да продължи. Стойността на НМИП остава значително над прага, но като цяло е стабилна. Рисковете, свързани с външната позиция, остават ограничени, тъй като голяма част от външните задължения се формират от преки чуждестранни инвестиции и следователно нетният външен дълг е много нисък. Въпреки това потоците на първични доходи, свързани с тази позиция, изискват постоянни търговски излишъци, за да се осигури външна устойчивост, което подчертава необходимостта от поддържане на конкурентоспособността. Показателят за загубите на експортен пазарен дял превиши прага, въпреки че загубите през 2013 г. спаднаха в сравнение с 2012 г. и се очаква да бъдат задържани през следващите години. В същото време са налице благоприятни промени по отношение на показателите за конкурентоспособността, като например за реалния ефективен валутен курс и разходите за труд за единица продукция. Равнището на задлъжнялост на частния сектор нарасна, но остава относително ниско и значително под прага. В същото време ръстът на кредитите е слаб. Въпреки значителното увеличение през последните години публичният дълг остава стабилен и под прага. Банковият сектор, голяма част от който е собственост на чуждестранни лица, остава непроменен, въпреки че общите задължения на финансовия сектор се увеличиха значително през 2013 г. Безработицата се задържа на стабилни нива по време на кризата и наскоро започна да намалява. *Като цяло*

Графика A3: НМИП и салдо по текущата сметка

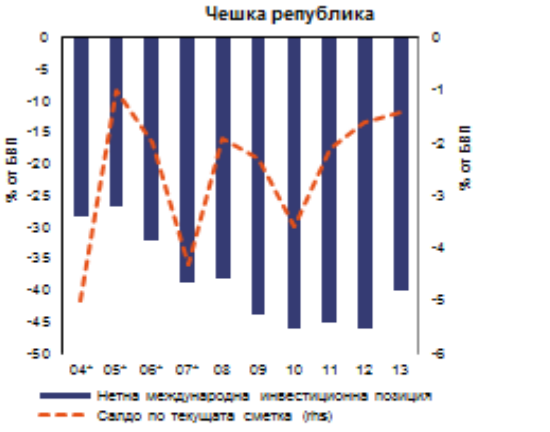

Източник: Евростат

Бележка: *означава BPM5и ESA95 – прекъсване на редовете през 2008г. Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.

Дания: През март 2014 г. Комисията заключи, че макроикономическите предизвикателства в Дания не представляват значителни макроикономически рискове, които биха могли да се квалифицират като дисбаланси по смисъла на ПМД. В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, а именно излишъкът по текущата сметка, загубите на експортни пазарни дялове и дългът на частния сектор.

Излишъкът по текущата сметка е с тенденция на повишаване в продължение на няколко години и е надхвърлил прага от таблицата. До известна степен това се дължи на слабия ръст на вътрешното търсене в Дания в сравнение с основните търговски партньори на държавата. Излишъкът по текущата сметка се очаква да намалее, тъй като възстановяването става все по-стабилно. Експортният пазарен дял се е увеличил през 2013 г., като компенсира спада от предходните години. Разходната конкурентоспособност не показва допълнителни загуби. Дългът на частния сектор продължава да бъде висок и надхвърля индикативния праг, въпреки че има тенденция на спад от 2009 г. насам. Високата задлъжнялост на домакинствата е специфична черта на датската икономика, свързана с нейната система на ипотечни кредити. В резултат на това дългът на домакинствата е съпътстван от високо равнище на активите, като недвижими имоти и много високи пенсионни спестявания. Освен това домакинствата успяха да устоят на адаптирането на цените на жилищата, настъпило до 2012 г., без значително увеличаване на просрочените задължения. Следователно рисковете по отношение на реалната икономика и стабилността на финансовия сектор изглеждат овладени. Освен това финансовият сектор беше подсилен чрез регулаторни и надзорни мерки. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Графика А4: ***Дълг на домакинствата и индекс на цените на жилищата***

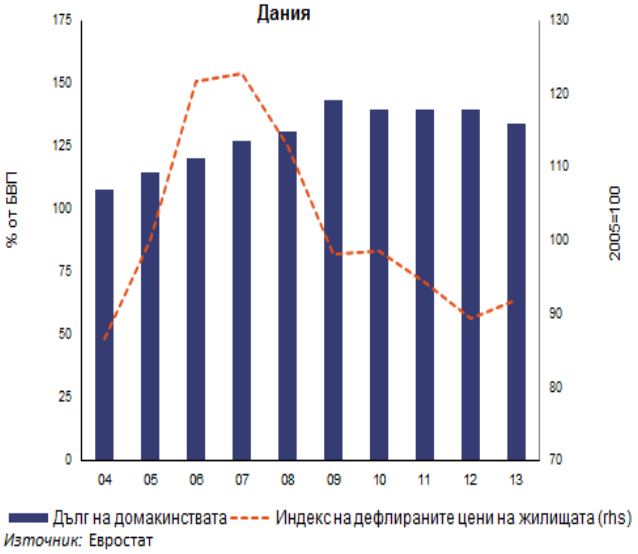

Източник: Евростат

Германия: През март 2014 г. Комисията заключи, че Германия е засегната от макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от мониторинг и политически действия. Тези дисбаланси са свързани с големите и трайни излишъци по текущата сметка, които са резултат от пониженото вътрешно търсене, включително инвестициите, както и силна конкурентоспособност. Необходимостта да се преодолее слабостта на търсенето и инвестициите, която е пречка за икономическия растеж на Германия, е особено важна, като се има предвид съществената роля на германската икономика и нейното потенциално отражение върху ЕС и еврозоната. В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, а именно излишъкът по текущата сметка, загубите на експортен пазарен дял и дългът на публичния сектор.

Средната стойност за 3 години на показателя за излишъка по текущата сметка на Германия допълнително се е увеличила и годишният излишък, който представлява по-голямата част от излишъка по текущата сметка на еврозоната, се очаква да остане висок през следващите години. Балансът на Германия спрямо еврозоната е намалял, повлиян основно от намаляването на износа, докато балансът ѝ по отношение на останалия свят се е увеличил. Положителната нетна международна инвестиционна позиция продължава да се засилва. Показателят за свиване на пазарния дял на износа в петгодишен срок е над прага, въпреки че има леко увеличение на пазарния дял през 2013 г. Загубите са по-ограничени отколкото в по-голямата част от еврозоната и в голяма степен са сходни с тези на други развити икономики. Показателите на разходната конкурентоспособност показват известно влошаване напоследък, въпреки че има големи натрупани печалби през предходното десетилетие. РЕВК, основан на ХИПЦ, е на равнище над средното за еврозоната през 2013 г., като частично компенсира обезценяването през предходните години. Разходите за труд за единица продукция са се увеличили допълнително през 2013 г., което отразява сравнително стабилен ръст на заплатите. Инвестициите оказаха отрицателно въздействие върху растежа през годините 2012 и 2013. Частните инвестиции спаднаха през второто тримесечие на тази година, като по този начин започналото през 2013 г. възстановяване беше прекъснато. Въпреки неотдавнашните инициативи на политиката изоставането в публичните инвестиции се запазва. Намаляването на задлъжнялостта на частния сектор продължи, докато растежът на кредитирането остава слаб, което отразява слабото търсене на кредити и високия дял на финансиране чрез вътрешни средства. Динамиката на цените на жилищата и развитието на пазара на жилища в някои региони и сегменти могат да наложат строго наблюдение. Съотношението на държавния дълг спрямо БВП намаля през 2013 г. и се очаква да продължи да спада. Ситуацията на пазара на труда остава стабилна и безработицата се понижи. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като също има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Графика А5: ***Търговия - еврозоната спрямо останалия свят***

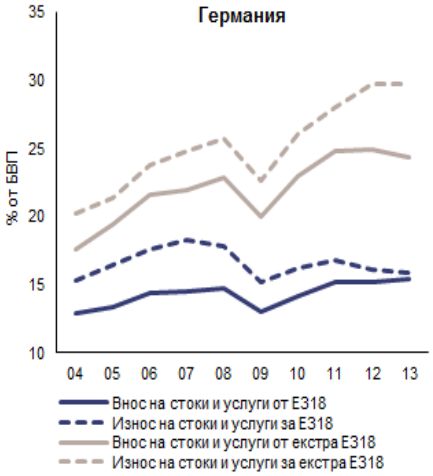

Източник: Евростат

Естония: При предходната ПМД не бяха установени дисбаланси в Естония. В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, по-специално по отношение на отрицателната НМИП, номиналните разходи за труд за единица продукция, коригираните спрямо инфлацията цени на жилищата и безработицата.

Отрицателната НМИП остава над прага, въпреки че намалява. Въпреки това, тъй като половината от външните задължения се формират от ПЧИ, рисковете, свързани с

Графика А6: ***Реален ефективен валутен курс и РТЕП***

Източник: *Евростат, службите на Комисията*

външното финансиране, остават ограничени. Текущата сметка на Естония в момента е в дефицит и се очаква тази тенденция да се засилва. Увеличението на номиналните разходи за труд за единица продукция отразява икономическия растеж, породен от вътрешното търсене, и ограниченото предлагане на работна ръка. Дългът на частния сектор в Естония е под прага, но все още е относително висок в сравнение с други сходни страни. В частния сектор намаляването на задлъжнялостта обаче е подкрепено от устойчив растеж на номиналния БВП. Цените на жилищата, които се повишават сравнително бързо, отразяват качеството и предлагането на жилища, които едва наскоро започнаха да се адаптират към възвръщащото се търсене. Държавният дълг е най-ниският в ЕС. Безработицата е в низходяща тенденция и може да се очаква, че през следващата година показателят ще бъде под прага. Независимо от това процентът на дългосрочната безработица на нискоквалифицираните работници и други показатели, свързани с бедността и социалното изключване, остават сравнително високи. Експозицията на Естония на геополитически рискове, по-специално конфликта между Русия и Украйна, влошава потенциала за растеж на страната и изисква строго наблюдение. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Ирландия: През март 2014 г. Комисията направи заключението, че Ирландия е засегната от макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг и решителни политически действия, включващи по-специално процесите във финансовия сектор, задлъжнялостта на частния и публичния сектор, високи брутни и нетни външни задължения и пазара на труда. Както беше обявено през март 2014 г., и в съответствие с препоръката за еврозоната, Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането на политиките за Ирландия.[32] В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, по-специално по отношение на НМИП, дълга на частния и на публичния сектор, и процента на безработица.

Графика A7: **Дълг**

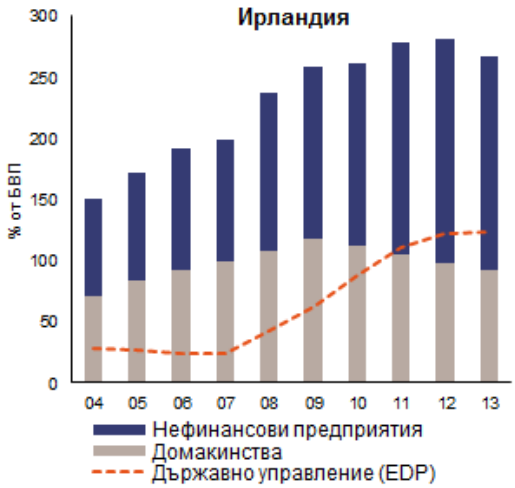

Източник: Евростат

НМИП остава силно отрицателна през 2013 г., но се наблюдава спад от 2011 г. поради продължаващото намаляване на задлъжнялостта на частния сектор и създаването на много големи излишъци по текущата сметка. Показателят за загубите на експортен пазарен дял в момента е под прага и през 2013 г. имаше известно увеличение, тъй като износът на услуги продължи да се разраства с бързи темпове. След значително възстановяване на конкурентоспособността през последните години показателите на разходната конкурентоспособност понастоящем са като цяло стабилни. Дългът на частния сектор намаля, но остава много висок, което показва необходимостта от

[32] Вж. COM(2014) 150, 5.3.2014 г. и препоръката за еврозоната (2014/C 247/27, ОВ 247, 29.7.2014 г., стр. 141). Този специфичен мониторинг за Ирландия се основава на наблюдение след приключване на програмата. Последният доклад за наблюдение след приключването на програмата за Ирландия е на разположение в *European Economy-Occasional Papers*, стр. 195.

допълнително съществено намаляване на задлъжнялостта, особено от страна на домакинствата. Що се отнася до корпоративния сектор, равнищата на дълга се повишават вследствие на присъствието на големи мултинационални компании с чуждестранно финансиране с високи нива на инвестиции, които са установени в Ирландия, но които извършват дейност предимно на световните пазари. Високата задлъжнялост на публичния сектор нарасна още повече като процент от БВП през 2013 г., но се предвижда да намалее от 2014 г. нататък. Цените на жилищния пазар достигнаха най-ниската си точка и сега се покачват отново, особено в Дъблин. Процентът на безработицата остава над индикативния праг, като повече от половината от безработните са били без работа в продължение на най-малко дванадесет месеца в средата на 2014 г. Все пак безработицата намалява от началото на 2013 г. поради постоянното създаване на работни места, въпреки че безработицата (обща, дългосрочна и младежка безработица) продължава да бъде много висока. *Като цяло Комисията смята за полезно, като има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., които изискват решителни действия, да проучи допълнително рисковете, свързани с устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Гърция: От май 2010 г. Гърция получава безвъзмездна финансова помощ в подкрепа на макроикономическите корекции. Наблюдението на дисбалансите и мониторингът на корективните мерки се състояха в този контекст, а не в рамките на ПМД. По линия на своята програма Гърция отбеляза значителен напредък към коригиране на дисбалансите и намаляване на макроикономическите рискове. Въпреки това в актуализираната таблица няколко показателя са над индикативните прагове: НМИП, загубите на експортен пазарен дял; частният и държавният дълг и безработицата.

Графика А8: ***НМИП и салдо по текущата сметка***

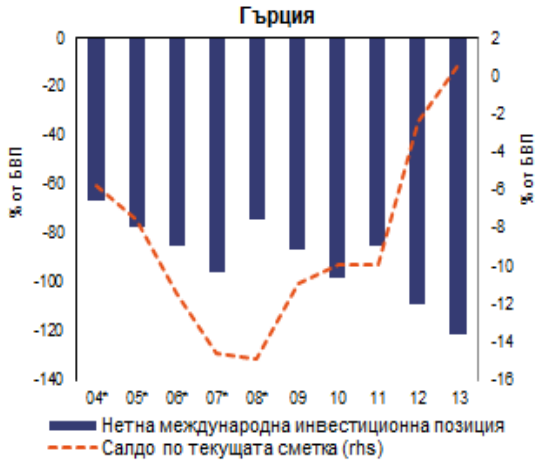

Източник: Евростат

*Бележка: * означава BPM5 и ESA95 - прекъсване в сериите за 2008 г. (НМИП) и 2009 г. (ТС). Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

През 2013 г. балансът по текущата сметка на Гърция продължи да се коригира под влиянието най-вече на свиването на вноса, заместването на някои вносни продукти и по-високите приходи от туризма. Резултатите от износа, различен от туризма, продължават да бъдат слаби. Натрупаните загуби на експортни пазарни дялове през последните пет години са доста над прага. Гърция обаче си възвръща конкурентоспособността по отношение на разходите, което се изразява в значително намаляване на разходите за труд за единица продукция, подкрепено от широкообхватни структурни реформи в рамките на програмата. РЕВК, основан на ХИПЦ, намаля значително. Отрицателното съотношение на НМИП спрямо БВП нарасна допълнително от вече високи равнища, което отразява влиянието на дългата рецесия върху номиналния БВП и закъснялото въздействие на дефицита по текущата сметка. Цените на жилищата спаднаха през 2013 г., което отразява дълбоката рецесия и извършващата се корекция в сектора на недвижимите имоти. Дългът на частния сектор остава висок, малко над прага, и усилията за намаляване на задлъжнялостта не успяха да намалят значително съотношението на частния дълг, въпреки силно отрицателните кредитни потоци. Държавният дълг също остава много голям, макар и да се очаква да достигне

максимума си през 2014 г. и след това постепенно да се понижава. Равнището на безработицата е много високо, но се очаква да започне да намалява през 2014 г. Икономическите промени оказаха голямо въздействие върху други показатели, като например младежката безработица, дългосрочната безработица и показателите за бедността. *Програмите за финансова помощ и корекции са помогнали на Гърция да намали своите прекомерни макроикономически дисбаланси и да управлява свързаните с тях рискове. Положението на Гърция в контекста на ПМД ще бъде оценено след приключването на текущата програма за финансова помощ и ще зависи от споразуменията след програмата, които ще бъдат договорени.*

Испания: През март 2014 г. Комисията направи заключението, че Испания е засегната от макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг и решителни политически действия, по-специално свързани с високите равнища на вътрешния и външния дълг. Както беше обявено през март 2014 г., и в съответствие с препоръката за еврозоната, Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането на политиките за Испания.[33] В актуализирания вариант на таблицата няколко показателя са над индикативните прагове, а именно нетната международна инвестиционна позиция, експортните пазарни дялове, дългът на частния сектор, дългът на сектор „Държавно управление“ и безработицата.

Графика А9: ***НМИП и салдо по текущата сметка***

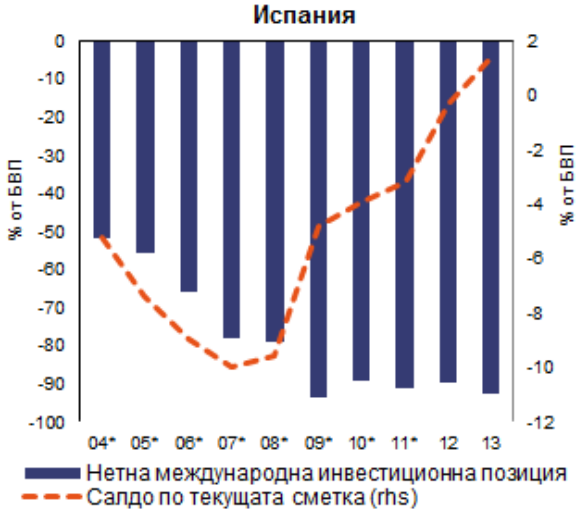

Източник: Евростат

*Бележка: * означава BPM5 и ESA95 - прекъсване в сериите за 2010 г. (ТС) и 2012 г. (НМИП). Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

Показателят за текущата сметка сега е доста под прага, като Испания постигна излишък по текущата сметка през 2013 г. главно поради свиването на вътрешното търсене. С нарастване на вътрешното търсене трайността на външното уравновесяване е от първостепенно значение, още повече защото отрицателната НМИП остава много висока. Въпреки това увеличението за 2013 г. е до голяма степен в резултат на оценъчните ефекти, които отразяват повишаване на доверието на инвеститорите в испанската икономика. Натрупаната загуба на експортни пазарни дялове, въпреки че все още е над прага, е намаляла значително в резултат на напредък през 2013 г., като разликата спрямо други развити икономики беше премахната. Подобряването на износа отчасти се дължи на възстановяването на конкурентоспособността, което може да се наблюдава в данните за РТЕП. Дългът на частния сектор продължава да бъде много висок, докато намаляването на задлъжнялостта продължи през 2013 г. най-вече в резултат на отрицателните кредитни потоци, макар че се наблюдаваха и начални

[33] Вж. COM(2014) 150, 5.3.2014 г. и препоръката за еврозоната (2014/C 247/27, ОВ 247, 29.7.2014 г., стр. 141). Този специфичен мониторинг на Испания се основава на наблюдение след приключване на програмата. Последният доклад за наблюдение след приключване на програмата за Испания е на разположение в *European Economy-Occasional Papers*, стр. 193.

подобрения в кредитирането на МСП. Преструктурирането на банките напредна, което допринесе за постепенното възстановяване на условията на предлагане на кредити. Държавният дълг нарасна значително, което отчасти отразява процеса на коригиране на счетоводните баланси на предприятията във финансовия сектор, но също така и все още високия дефицит по консолидирания държавен бюджет. Цените на жилищата и жилищното строителство като дял от БВП намаляха допълнително през 2013 г., а последните данни сочат стабилизиране на пазара на жилища. Много високото равнище на безработица в Испания нарасна допълнително през 2013 г., но в момента се наблюдава спад, тъй като ръстът на БВП става положителен и неотдавнашните реформи на трудовия пазар започват да дават резултат. Много високата младежка и дългосрочна безработица подкопава перспективите за бъдещ растеж и увеличава социалното неравенство. *Като цяло Комисията смята за полезно, като има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., които изискват решителни действия, да проучи допълнително рисковете, свързани с устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Франция: През март 2014 г. Комисията заключи, че във Франция продължават да съществуват макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг[34] и решителни политически действия. Въпросните дисбаланси се отнасяха до влошаването на търговския баланс и на конкурентоспособността, както и до последиците от задлъжнялостта на публичния сектор. Както беше обявено през март 2014 г., и в съответствие с препоръката за еврозоната, Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането на политиките за Франция. В актуализираната таблица някои от показатели остават над индикативния праг, а именно загубите при експортния пазарен дял, частния дълг и дълга на сектор „Държавно управление“.

Графика A10: ***Нето предоставени/получени заеми по сектори***

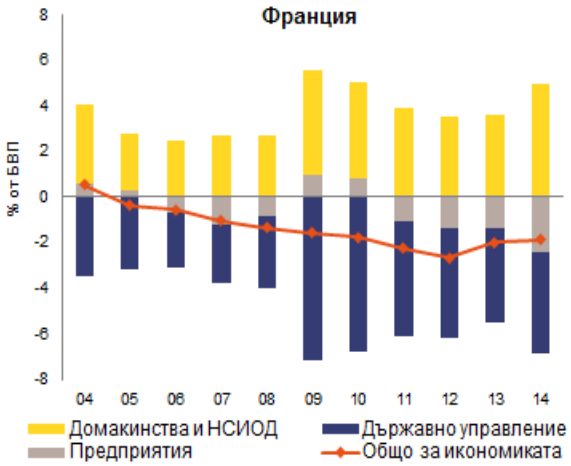

Източник: Службите на Комисията

Търговският баланс и тенденциите в конкурентоспособността не са показали признаци на възстановяване. Салдото по текущата сметка продължава да показва стабилен дефицит в рамките на праговете, докато НМИП е с лека отрицателна стойност. Износът остава слаб, със значителни натрупани загуби в експортния пазарен дял, въпреки наличието на някои ограничени увеличения през 2013 г. Растежът на разходите за труд на единица продукция е сравнително ограничен, но не показва подобрение на разходната конкурентоспособност. Рентабилността на частните дружества остава ниска, което ограничава перспективите за намаляване на задлъжнялостта и за инвестиционния капацитет. Частният дълг е над прага и е придружен от голям и увеличаващ се държавен дълг, който се доближава до 100 процента от БВП. Ситуацията на пазара на труда се влошава, като нарастването на безработицата стига до

[34] Вж. COM(2014)150, 5.3.2014 г. и препоръката за еврозоната (2014/C 247/27, ОВ 247, 29.7.2014 г., стр. 141). Докладите по специфичния мониторинг ще бъдат публикувани.

равнище, което е много близко до прага. Младежката безработица също е голяма и продължава да нараства. В контекста на нисък растеж и инфлация, особено важно е преодоляването на макроикономическите дисбаланси на Франция, поради мащаба на френската икономика и нейния потенциал за странични ефекти, които биха могли да засегнат функционирането на еврозоната. *Като цяло Комисията смята за полезно, като също има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., които изискват решителни действия, да проучи допълнително рисковете, свързани с устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Хърватия: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Хърватия са налице прекомерни макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг и решителни политически действия, свързани с външни задължения, спад в равнището на износа, висока задлъжнялост на дружествата и бързо растящ консолидиран държавен дълг в контекста на нисък растеж и слаб капацитет за приспособяване. Както беше обявено през март 2014 г., Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането на политиките за Хърватия.[35] В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативния праг, по-специално стойността на НМИП, загубите при експортния пазарен дял, дълга на публичния сектор и равнището на безработица.

Графика A11: Експортни пазарни дялове, заетост и ръст на БВП

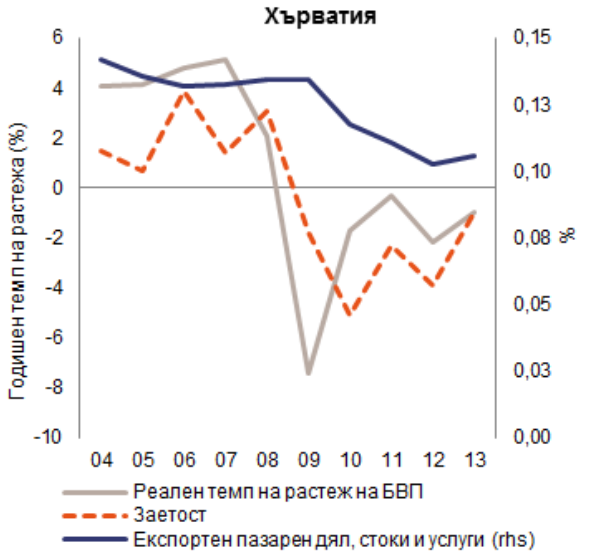

Източник: Евростат

Бележка: Данните за заетостта се основават на стандарта ESA95.

Високата отрицателна стойност на НМИП е намаляла незначително, тъй като салдото по текущата сметка показва излишък. Корекцията на текущата сметка е предизвикана от спада на вътрешното търсене и инвестициите, като има потенциално силно негативно въздействие върху потенциала за растеж на Хърватия. Износът е слаб и натрупаните загуби в пазарния дял на износа остават много големи, макар при тях напоследък да се наблюдава известно забавяне и умерен напредък. Повишаването на конкурентоспособността все пак остава ограничено, като разходите за труд за единица продукция (РТЕП) и реалният ефективен валутен курс (РЕВК) през 2013 г. дори започнаха да нарастват отново, след като показваха спад от 2010 г. досега. Дългът на частния сектор, макар и под прага, е относително висок в сравнение с другите страни и все още не се понижава въпреки отрицателния растеж на кредитите. Оставащият дълг на държавните предприятия добавя значителни условни задължения за правителството и е сигнал за слабости в тяхното управление. Свиващата се икономика и високото равнище на бюджетните дефицити доведоха до една повишаваща се тенденция на

[35] Вж. COM (2014) 150, 5.3.2014 г. Докладът от ноември 2014 г. е достъпен на следния адрес: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/2014-11-07_croatia_mip_ specific_ monitoring_report_to_epc_en.pdf.

съотношението на публичния дълг към БВП, като фискалната консолидация е трудна в условията на рецесия. Бавното адаптиране на заплатите допринася за ускоряване на закриването на работни места и за увеличаваща се и висока безработица. Високата младежка и дългосрочна безработица, както и ниските равнища на активност допълнително вредят на перспективите за растеж, като налагат отрицателни обратни връзки и натоварват социалната структура. *Като цяло Комисията смята за полезно, като има предвид установяването на прекомерни дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на съществуващите макроикономически рискове и да извършва мониторинг на напредъка по коригиране на прекомерните дисбаланси.*

Италия: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Италия продължават да съществуват значителни макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг и решителни политически действия. Дисбалансите включват по-специално много високото равнище на публичния дълг и слабата външна конкурентоспособност, като и двата проблема произтичат от бавния растеж на производителността. Както беше обявено през март 2014 г. и в съответствие с препоръката за еврозоната, Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането на политиките за Италия.[36]

Графика A12: Дълг

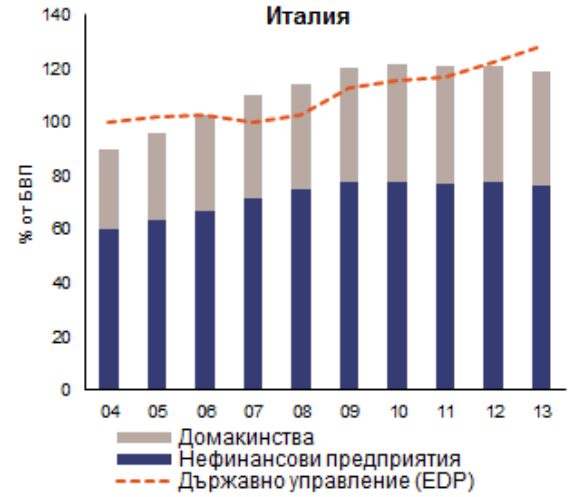

Източник: Евростат

В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативния праг, по-специално загубите при пазарния дял на износа, съотношението на публичния дълг към БВП и равнището на безработица.

Въпреки че външната позиция се изменя и се очаква сегашният излишък по текущата сметка, отбелязан през 2013 г., допълнително да нарасне, това развитие се дължи предимно на слабото вътрешно търсене и скромния растеж на износа. На петгодишна основа натрупаните загуби на пазарен дял при износа продължават да са високи и износът също остава слаб в сравнение с други развити икономики. Показателите на разходната конкурентоспособност са стабилни, но не показват никакъв растеж. Номиналният ръст на РТЕП намаля през 2013 г., отчасти благодарение на стабилизиране на производителността на труда след големия спад, наблюдаван през предходната година. Дългът на частния сектор е малък, а много високото равнище на съотношението на брутния държавен дълг спрямо БВП продължи да нараства вследствие на отрицателен реален растеж и ниска инфлация. Икономическата слабост се отразява и в намаляване на теглото на дълготрайните инвестиции в БВП, което е причинено от неясните икономически перспективи и значителното свиване на кредитирането в частния сектор през 2013 г. Безработицата в Италия нарасна

[36] Вж. COM(2014)150, 5.3.2014 г. и препоръката за еврозоната (2014/C 247/27, ОВ 247, 29.7.2014 г., стр. 141). Докладът от ноември 2014 г. е достъпен на следния адрес: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/documents/2014-11-07_italy_mip_specific_monitoring_report_to_epc_en.pdf.

допълнително през 2013 г., но се стабилизира през първата половина на 2014 г. Младежката безработица нарасна рязко до много високо ниво, докато дългосрочната безработица продължава да бъде много висока. Степента на активност е най-ниската в ЕС. Въпреки че бедността и социалните показатели бяха като цяло стабилни през 2013 г., те останаха на обезпокоително високо ниво и могат да окажат отрицателно въздействие върху средносрочните перспективи за растеж. В контекста на нисък растеж и инфлация особено важно е преодоляването на макроикономическите дисбаланси на Италия поради мащаба на италианската икономика и нейния потенциал за странични ефекти, които биха могли да засегнат функционирането на еврозоната. *Като цяло Комисията смята за полезно, като има предвид установяването на прекомерни дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на съществуващите макроикономически рискове и да извършва мониторинг на напредъка по коригиране на прекомерните дисбаланси.*

Латвия: При предходната процедура при макроикономически дисбаланси (ПМД) не бяха установени макроикономически дисбаланси в Латвия. В актуализирания вариант на таблицата някои показателите са над индикативните прагове, а именно НМИП, нивото на безработицата и цените на жилищата, които са изменени съобразно инфлацията.

Отрицателната НМИП е значително над индикативния праг, въпреки че тя е намаляла през последните години. Повече от две трети от нетните задължения отразяват наличностите на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) и нетният външен дълг е на умерено равнище. Латвия има малък дефицит по текущата сметка. Повишаването на пазарния дял при износа на Латвия се забавя, но все още е значително, като се изчисли с натрупване. Въпреки че разходите за труд на единица продукция са под прага, рисковете, свързани с някои прогнози, показват превишаване в краткосрочен план, обаче това е в контекста на подобряването на конкурентоспособността, несвързана с разходите, и в голяма степен в съответствие с развитието при основните търговски партньори. Нивата на задлъжнялост в публичния и частния сектор са значително по-ниски от праговете. Финансовият сектор продължава да е с висока ликвидност и с високи нива на капиталова адекватност, но ръстът на кредитирането е все още отрицателен в контекста на извършваното намаляване на задлъжнялостта на банковия сектор. През 2013 г. ръстът на цените на жилищата, коригирани с инфлацията, леко надвишава прага, но е близък до него, като по тази начин се компенсира значителния спад под този праг през предишните години. Уязвимостта на Латвия спрямо геополитически рискове, по-специално във връзка с конфликта между Русия и Украйна, влошава потенциала за растеж на страната. Показателят за безработицата (средна стойност за тригодишен период) се приближава до прага и се очаква да спадне още повече. Младежката безработица продължава да намалява. Дългосрочната безработица, макар че все още е на високо

Графика А13: ***Нетна международна инвестиционна позиция***

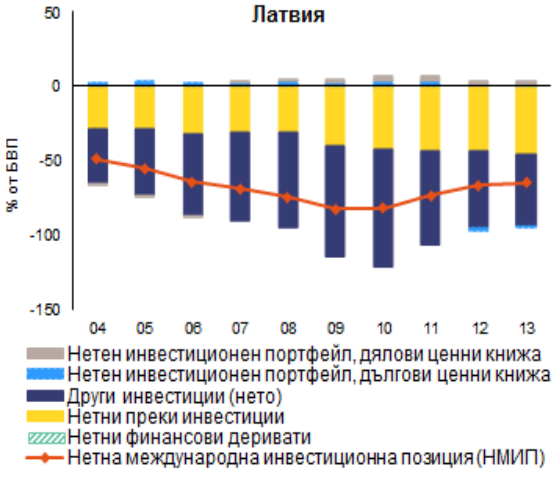

Източник: Евростат

Бележка: без резервните активи.

равнище, е намаляла значително през последната година, което също така намалява съществуващите високи социални рискове. *Като цяло, Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Литва: При предходната ПМД не бяха установени макроикономически дисбаланси в Литва. В актуализираната таблица някои показатели са над индикативните прагове, а именно НМИП и безработицата.

Отрицателната НМИП на Литва остава над прага, но се е подобрила значително. Освен това, нетният външен дълг е значително по-нисък, което отразява наличието на входящи ПЧИ. Текущата сметка е с малък излишък през 2013 г., но се очаква да се превърне в малък дефицит през 2015 г., тъй като вътрешното търсене се увеличава. Износът изглежда стабилен, със значително увеличение в пазарния дял на износа. Показателите на разходната конкурентоспособност са сравнително стабилни, въпреки че РТЕП са се увеличили умерено поради свиващия се пазар на труда. Санкциите, наложени от Русия, вероятно ще навредят на износа и на БВП в краткосрочен план. Като цяло, уязвимостта на Литва спрямо геополитически рискове, по-специално във връзка с конфликта между Русия и Украйна, влошава потенциала за растеж на страната. Нивата на държавния дълг и на дълга в частния сектор са сравнително ниски. В частния сектор продължава да намалява задлъжнялостта и растежът на нови кредити за нефинансовите предприятия е бавен. Реалните цени на жилищата се стабилизираха през последните години. Безработицата, младежката безработица и трайната безработица значително са намалели и общото ниво на безработицата се очаква да спадне близо до праговите равнища през следващите години. Бедността и социалната изолация, които остават на много високо равнище, намаляват, за което допринасят положителните тенденции на пазара на труда. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Графика A14: Нетна международна инвестиционна позиция

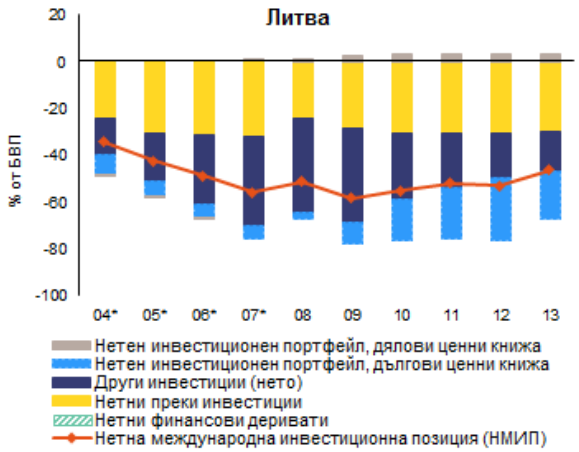

Източник: Евростат

Бележка: * означава BPM5 и ESA95 - прекъсване в серията за 2008 г. Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.

Без резервните активи.

Люксембург: През март 2014 г. Комисията заключи, че макроикономическите предизвикателства пред Люксембург не представляват значителни макроикономически рискове, които биха могли да се квалифицират като дисбаланси по смисъла на ПМД. В актуализираната таблица редица от показателите са над индикативните прагове, а именно разходите за труд на единица продукция и размерът на дълга в частния сектор.

Значителният излишък на Люксембург по текущата сметка намаля допълнително през 2013 г. на фона на бурния ръст на вноса, но и поради спадащите инвестиции, което предполага, че 3-годишният показател сега показва стойности в рамките на прага. Натрупаните загуби в експортния пазарен дял спаднаха под прага след някои значителни увеличения през 2013 г. Разходите за труд на единица продукция остават сравнително динамични, дори и да е имало ограничаване на растежа на разходите за труд за единица продукция през 2013 г. Високото равнище на частния дълг в Люксембург, главно на нефинансовите предприятия, до голяма степен отразява големите трансгранични заеми между дружествата, които се уравновесяват със значителни активи. Докато общият държавен дълг в момента е с благоприятна стойност, съществуват големи рискове за устойчивостта в дългосрочен план поради нарастването на задълженията, свързани със застаряването на населението. Все още са налице рискове за вътрешната финансова стабилност, породени от наличието на голям финансов сектор, но те са сравнително ограничени, тъй като секторът е едновременно диверсифициран и специализиран. В същото време, местните банки показват солидни коефициенти на капитализация и ликвидност. Въпреки това, динамиката на цените на жилищата представлява източник на безпокойство. Дори и рискът от рязка корекция на цената да изглежда нисък, съществуват опасения относно предлагането и инвестициите в жилищното строителство се понижават. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Графика A15: РТЕП и салдо по текущата сметка

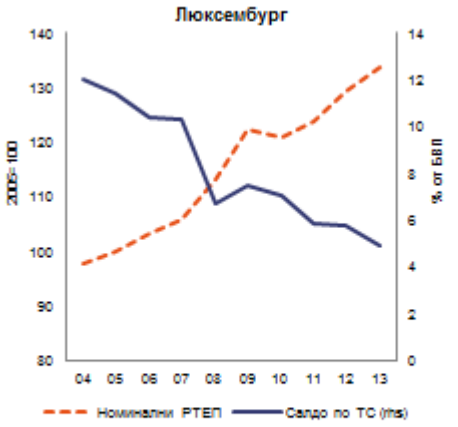

Източник: Евростат, службите на Комисията

Бележка: данни по ESA 2010 и BPM6.

Унгария: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Унгария съществуват макроикономически дисбаланси, нуждаещи се от мониторинг и решителни политически действия, по-специално свързани с продължаващата корекция на нейната силно отрицателната нетна международна инвестиционна позиция (НМИП) и нейното относително високо равнище на публичния дълг.[37] В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативния праг, по-специално стойността на НМИП, загубите при експортния пазарен дял, държавния дълг и

Графика A16: НМИП и салдо по ТС

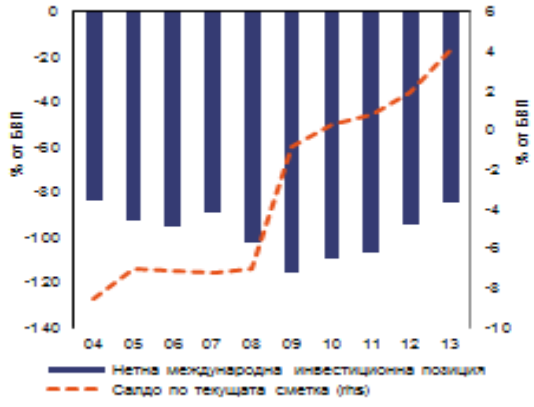

Източник: Евростат

[37] Освен ПМД и другите стандартни процедури за наблюдение, икономическото развитие и прилагането на политиката в Унгария са били наблюдавани отблизо от Комисията в рамките на наблюдението след приключване на програмата. Последният доклад е на разположение на адрес ttp://ec.europa.eu/economy_finance /assistance_eu_ms/documents/hu_efc_note_5th_pps_mission_en.pdf.

равнището на безработицата.

Нарастващите от 2010 г. насам излишъци по текущата и капиталовата сметка гарантират непрекъснато намаляване на НМИП, въпреки че тя остава много висока. Това подобрение на салдото по текущата сметка доскоро беше повлияно основно от слабото вътрешно търсене, като показателите на износа като цяло са слаби, което води до големи натрупани загуби на пазарен дял. В същото време нарастването на разходите за труд за единица продукция е сравнително динамично, въпреки че РЕВК се понижи. Намаляването на задлъжнялостта на частния сектор продължи в един труден контекст с високо равнище на необслужваните кредити, прекомерна тежест върху финансовия сектор, отрицателни кредитни потоци и продължаващ спад на цените на жилищата, повлиян от инфлацията. Въпреки това, от средата на 2013 г. насам темпото на намаляване на задлъжнялостта се забави поради субсидирани схеми за отпускане на заеми и възобновяване на растежа. Общият държавен дълг продължава да намалява постепенно, но низходящата крива не е достатъчно стабилна, като се има предвид възможността за неблагоприятни сътресения. Отрицателните обратни връзки между ограничения потенциал за растеж на икономиката и експозицията на движението на валутните курсове биха могли да изострят уязвимостта на страната. Показателят за безработицата е със стойност малко над прага, главно поради увеличения процент на участие и се очаква да продължи да се подобрява. Докато положението на младите хора на пазара на труда се подобри, дългосрочната безработица продължава да е висока. Степента на активност нараства, но продължава да е една от най-ниските в ЕС. Въпреки това, всички показатели за бедност продължиха да се влошават значително след началото на кризата. *Като цяло Комисията смята за полезно, като също има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., които изискват решителни действия, да проучи допълнително рисковете, свързани с устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Малта: През март 2014 г. Комисията заключи, че макроикономическите предизвикателства пред Малта не представляват значителни макроикономически рискове, които биха могли да се квалифицират като дисбаланси по смисъла на ПМД. В актуализираната таблица редица от показателите са над индикативните прагове, а именно размерът на дълга в публичния и частния сектор.

Графика AII: Дъла

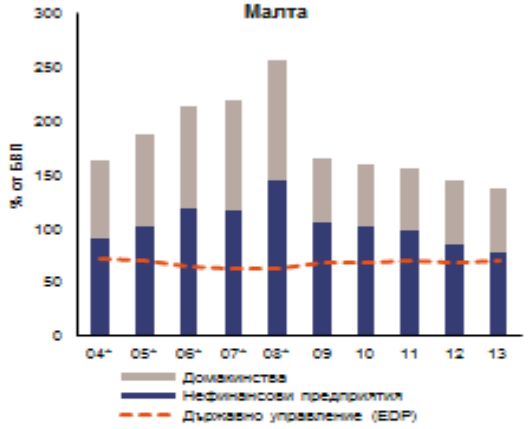

Източник: Евростат
Бележка: *означава ESA95 -прекъсване в сериите за дълга на домакинствата и нефинансовите предприятия за 2009г. Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

Външното уравновесяване отбеляза допълнителен напредък и салдото по текущата сметка отбеляза излишък през 2013 г. По-високият внос, свързан с големи инвестиционни проекти, се очаква да доведе до временно влошаване на салдото по текущата сметка през периода 2014—2015 г. Въпреки подобрението на външното салдо през последните години, пазарният дял на износа на Малта намаля през 2013 г. за пета поредна година, въпреки че все още натрупаната промяна е в рамките на индикативния праг. Растежът на номиналните разходи за труд за единица продукция е точно над равнището на прага. Тези развития отразяват

променящата се структура на икономиката, но също така могат да означават риск от подкопаване на конкурентоспособността, ако продължат. Междувременно, относително високото равнище на частния дълг, концентриран в сектор „Нефинансови предприятия“, продължава да намалява, което отчасти се дължи на устойчив икономически растеж, но също и вследствие на отрицателните кредитни потоци за корпоративния сектор, като банките са завишили своите стандарти за отпускане на заеми, особено за сектора на строителството. Съотношението на публичния дълг към БВП продължи да се увеличава, но се очаква да се стабилизира от следващата година нататък. Въпреки че големият и основно международно ориентиран банков сектор намалява своята задлъжнялост, въздействието върху икономическата активност е ограничено, тъй като делът на местните активи и задължения в техните счетоводни баланси е малък. Развитието на цените на жилищата, стабилният устойчив растеж на заетостта, макар и при сравнително ниско ниво на активност, ниското ниво на безработицата намаляват риска вътрешните дисбаланси да се появят. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Нидерландия: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Нидерландия съществуват макроикономически дисбаланси, по-специално свързани с продължаващата корекция на пазара на недвижими имоти и високото ниво на задлъжнялост на домакинствата. В актуализираната таблица някои показатели са над индикативните прагове, по-специално: излишъкът по текущата сметка; загубите на пазарен дял при износа; равнището на дълга на частния сектор и дълга на публичния сектор.

Графика A18: Дълг на домакинствата и индекс на цените на жилищата

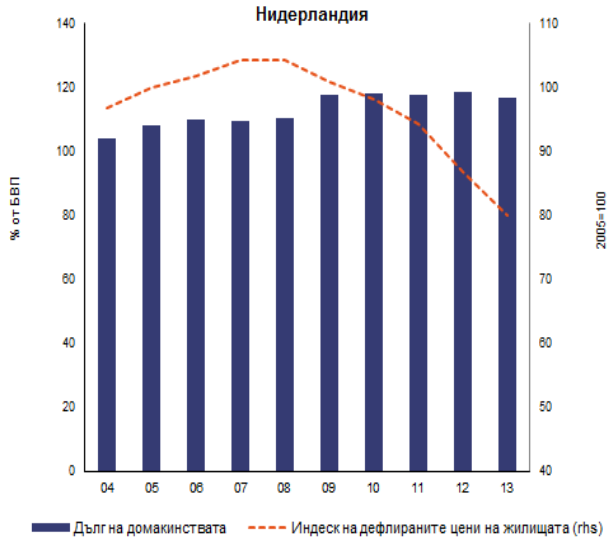

Източник: Евростат

Постоянно големите излишъци по текущата сметка на Нидерландия са в резултат от големи спестявания и структурно слаби вътрешни частни инвестиции, които намаляха допълнително през 2013 г. Въпреки това се очаква постепенно възстановяване, което да подкрепи инвестициите през 2014 г. и занапред, като окаже известен ограничен натиск в посока намаляване върху излишъка по текущата сметка. Натрупаните загуби при пазарния дял на износа намаляха до известна степен след ограничени увеличения през 2013 г., отчасти поради динамичния реекспорт. Растежът на разходите за труд за единица продукция е положителен и в рамките на прага. Дългът на частния сектор остава стабилен на ниво доста над прага въпреки известно активно намаляване на задлъжнялостта на домакинствата. Рисковете са намалени поради големия запас от финансови активи, държани от частния сектор. Освен това, промените в политиката, като намаляването на данъчно приспадане на лихвите по ипотечни кредити и съотношението кредит-стойност, ще допринесат за намаляването на задлъжнялостта на домакинствата и за по-добре балансиран финансов сектор. Пазарът на жилища изглежда се възстановява с покачване на цените на жилищата и увеличаването на броя на трансакциите и разрешителните за строеж, като проправя пътя за увеличаване на инвестициите на домакинствата. Консолидираният държавен дълг е стабилен и е над

прага. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като също има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Австрия: При предходната ПМД не бяха установени макроикономически дисбаланси в Австрия. В актуализираната таблица някои показатели остават над индикативния праг, а именно загубите при експортния пазарен дял и общият дълг на сектор „Държавно управление“.

Графика A19: Дълг

Източник: Евростат

Салдото по текущата сметка продължава да показва стабилен и умерен излишък, докато НМИП е близък до нула. Значителните натрупани загуби в пазарния дял на износа са намалели след някои ограничени увеличения през 2013 г. тъй като икономиката на Австрия се възползва от интеграцията на нейната верига на доставки с тази на Германия и Централна Европа. По-новите резултати при износа съответстват до голяма степен на равнището на партньорите от ЕС. Проблемите във връзка с конкурентоспособността на разходите изглеждат ограничени с умерен растеж на разходите за труд за единица продукция, който е под прага, и развитията при РЕВК са в съответствие с тези на партньорите от еврозоната. Дългът на частния сектор е малко под прага на относително стабилно равнище. Кредитните потоци към частния сектор остават умерено положителни. Общият държавен дълг продължава да превишава прага, което се дължи също така на свързаните с кризата преструктуриране и рекапитализация на институциите от финансовия сектор, които се очаква да увеличат държавния дълг с около 6 процентни пункта от БВП през 2014 г. Въпреки че остават съществени рискове, неблагоприятните обратни връзки между сектор „Държавно управление“ и финансовия сектор бяха намалени благодарение отчасти на процеса на преструктуриране на ключови финансови институции. Въпреки това тясната интеграция на банковия сектор с Централна, Източна и Югоизточна Европа предполага, че австрийската банкова система е изложена на геополитически рискове, както и че зависи от макрофинансовите развития на тези пазари. Тази експозиция обаче изглежда малко по-ниска отколкото в миналото и е придружена от постепенно намаляване на задлъжнялостта на австрийските банки, което се проявява в спада на задълженията във финансовия сектор и преминаването към по-малко рискови страни и по-стабилни местни източници на финансиране. По отношение на цените на жилищата, налице са признаци, че силният подем при цените на жилищата, наблюдаван през 2012 г., е спаднал значително, макар и с различни темпове в цялата страна. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Полша: При предходната ПМД не бяха установени макроикономически дисбаланси в Полша. В актуализираната таблица редица показатели са над индикативните прагове, а именно НМИП и нивото на безработицата.

Все още НМИП остава силно отрицателна и продължи да се влошава леко и през 2013 г. Нетният външен дълг обаче е значително по-нисък от НМИП, като ПЧИ представляват голяма част от външните задължения. Освен това дефицитът по текущата сметка се подобри и е в рамките на прага за първи път от 2007 г. насам, благодарение на излишъка в търговския баланс и по-ниския дефицит в сметката за доходите. С натрупване, пазарният дял на износа остана относително стабилен през последните пет години, въпреки че в последните години загубите бяха компенсирани с печалбата през 2013 г. Дългът на частния сектор като процент от БВП остава сред най-ниските в ЕС и се е увеличил само незначително. Публичният дълг остана като цяло стабилен на ниво малко под прага и се очаква да намалее през 2014 г., главно поради последните промени за втория стълб от пенсионната система. Банковият сектор има добра капитализация, ликвидност и е печелившс; кредитните потоци към частния сектор остават ниски в сравнение с периода преди 2007 г., но са положителни. Ипотечните кредити в чуждестранна валута все още представляват голям дял от общите ипотеки, но стабилно намаляват. Макар че процентът на безработицата достигна прага през референтния период, по-актуалните данни показват низходяща тенденция, която би могла да се окаже изложена на риск в светлината на възможните икономически последици от напрежението между Русия и Украйна и по-слабите от очакваното икономически условия в ЕС. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Графика A20: ***Нетна международна***

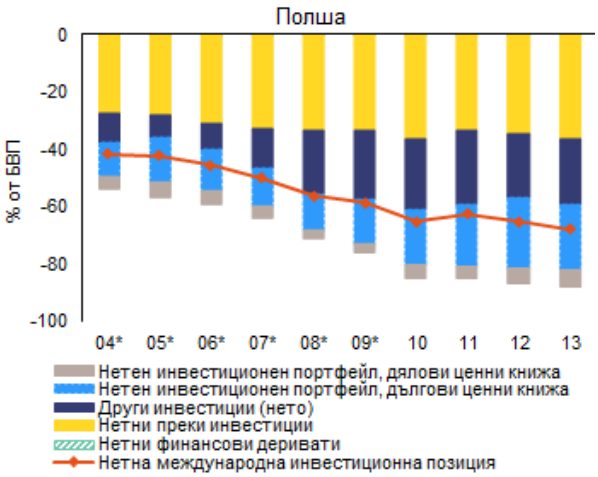

Източник: Евростат

*Бележка: * означава BPM5 и ESA95 - прехъсване в сериите за 2010 г. Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

Без резервни активи.

Португалия: Между май 2011 г. и юни 2014 г. Португалия се възползва от финансовата помощ в подкрепа на програма за макроикономически корекции.[38] Съответно, наблюдението на дисбалансите и мониторингът на коректривните мерки се състояха в този контекст, а не в рамките на ПМД. Съгласно своята програма Португалия е осъществила значителен напредък към коригиране на икономическите слабости и намаляване на макроикономическите рискове. В актуализираната таблица обаче някои показатели са над индикативните

Графика A21: ***НМИП и салдо по ТС***

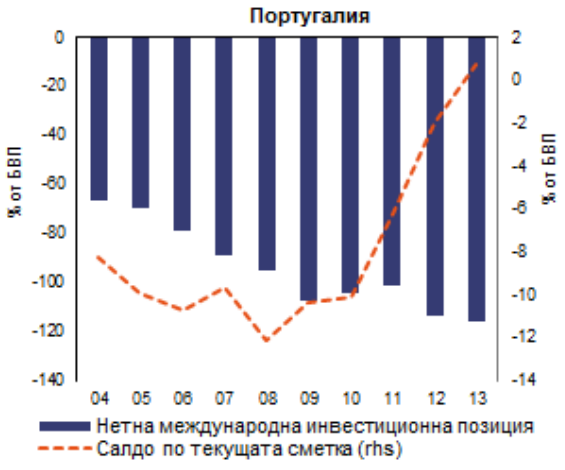

Източник: Евростат

[38] Вж. „Програмата за икономическо приспособяване за Португалия, 2011—2014 г.“, *European Economy-Occasional Papers*, 202, за оценка на цялостното изпълнение на програмата за реформи и предизвикателствата на политиките за португалската икономика.

прагове: НМИП, дългът на частния сектор, публичният дълг и безработицата.

Отрицателната НМИП е много висока и е с тенденция за повишаване. Въпреки това увеличението на НМИП се забави и почти спря, тъй като текущата сметка се уравновеси, задвижвана от растежа на износа и свиването на вноса. Натрупаните загуби при експортния пазарен дял спаднаха под прага поради увеличения през 2013 г. Тези неотдавнашни увеличения са в съответствие с признаците за подобряване разходната конкурентоспособност, отразени в постепенно намаляване на разходите за единица труд и стабилния РЕВК. Частният дълг е много висок и усилията за намаляване на задлъжнялостта на домакинствата и предприятията са довели само до слабо намаляване на частната задлъжнялост. Държавният дълг също остава много голям, макар и да се очакваше да достигне максимума си през 2013 г. и след това постепенно да се понижава. Въпреки неотдавнашните събития, свързани с една конкретна банка, португалският банков сектор бе успешно стабилизиран, с адекватна банкова капитализация и с подобряващ се достъп до основана на пазара ликвидност. Въпреки това високите равнища на необслужвани кредити и като цяло слабата икономическа конюнктура продължават да държат банките в уязвимо положение спрямо макроикономически сътресения и ограничават способността им да предоставят финансиране на реалната икономика. Безработицата продължи да бъде много висока, въпреки че след като достигна върхната си точка в началото на 2013 г., тя продължава да намалява постепенно. Безработицата сред младите хора и дългосрочната безработица са много високи и други социални показатели продължават да будят безпокойство. *В контекста на интегрирането на Португалия в нормалния цикъл на ЕС за надзор, Комисията счита за полезно да разгледа допълнително в задълбочен анализ съществуващите рискове, за да прецени дали съществуват дисбаланси.*

Румъния: Румъния се е възползвала от финансова помощ, понастоящем на превантивна основа, в подкрепа на програмите за реформи от пролетта на 2009 г., с оглед на продължаващите рискове за нейния платежен баланс. Наблюдението на дисбалансите и мониторингът на корективните мерки се извършват в този контекст. Обаче, поради Споразумението относно текущите ангажименти от есента на 2013 г., преразглеждането на програмата не е било успешно завършено и програмата се очаква да приключи до септември 2015 г. В актуализирания вариант на таблицата с показателите нетната международна инвестиционна позиция (НМИП) е все още доста над индикативния праг.

Графика A22: ***НМИП и салдо по ТС***

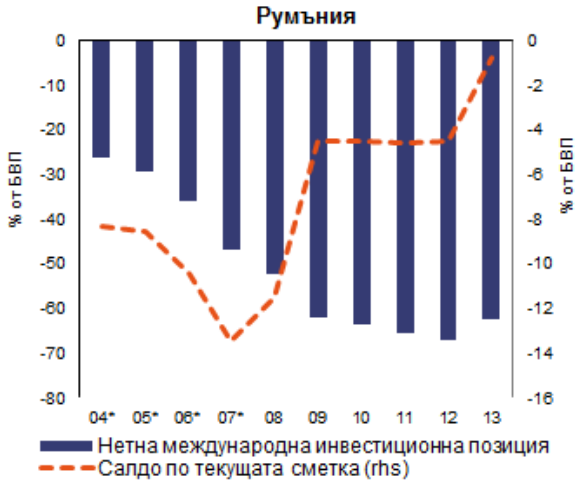

Източник: Евростат

*Бележка: * означава BMP5 и ESA95 - прекъсване в сериите за 2005 г. (ТС) и 2008 г. (НМИП). Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

Силно отрицателната НМИП на Румъния отразява натрупването на дефицит по текущата сметка в предкризисния период, който до голяма степен е финансиран чрез ПЧИ. Това означава, че нетният външен дълг е донякъде по-нисък от нейната НМИП, въпреки че той остава висок. Равновесието на баланса по текущата сметка се възстановява, но през 2013 г. все още имаше малък

дефицит, който се очаква да се увеличи до известна степен през следващите години. ПЧИ са значително под нивата отпреди кризата. Износът е висок и Румъния придоби пазарен дял, особено през 2013 г. Производителността на труда се възстанови в значителна степен от 2012 г. насам, но разходите за труд за единица продукция през 2013 г. се увеличиха. Дългът на частния сектор е сравнително нисък и се оценява, че той силно е намалял през 2013 г. благодарение на големия номинален растеж. Финансовият сектор има добра капитализация и ликвидност, но посредничеството остава ниско. Въпреки че се наблюдава съществено намаление през 2014 г., натискът за намаляване на задлъжнялостта и високото равнище на необслужваните заеми (НЗ) се отразяват на разрастването на кредитирането в частния сектор. На пазара на жилища коригирането на цените на жилищата, изменени съобразно инфлацията, продължава, макар и с по-бавни темпове отколкото през предходните години. Слабият пазар на недвижими имоти представлява предизвикателство пред кредитното портфолио на банките, което до голяма степен е обезпечено с ипотеки. На пазара на труда младежката безработица и делът на младите хора, които не работят, не учат и не се обучават, продължава да бъде висок, а степента на активност продължава да е една от най-ниските в ЕС. Бедността и социалното изключване са сред най-високите в ЕС. *Последователните програми за финансова помощ помогнаха за ограничаване на икономическите рискове в Румъния. Като се отчитат закъсненията при завършването на шестмесечните прегледи на предпазния режим, който се очаква да приключи до септември 2015 г., Румъния следва да се интегрира отново в многогодишната индикативна програма за наблюдение. Това включва подготовка на задълбочен преглед, за да се проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите и рисковете или тяхното коригиране.*

Словения: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Словения продължават да съществуват прекомерни макроикономически дисбаланси, които се нуждаят от специфичен мониторинг и решителни политически действия. По-специално, необходими са решителни действия за справяне с рисковете, произтичащи от икономическата структура, характеризираща се със слабо корпоративно управление, висока степен на държавна намеса, висока задлъжнялост на корпоративния сектор, загуби на разходна конкурентоспособност и нарастващо равнище на държавния дълг. Както беше обявено през март 2014 г., и в съответствие с препоръката за еврозоната, Комисията приведе в действие специфичен мониторинг на прилагането

Графика A23: ***НМИП и салдо по ТС***

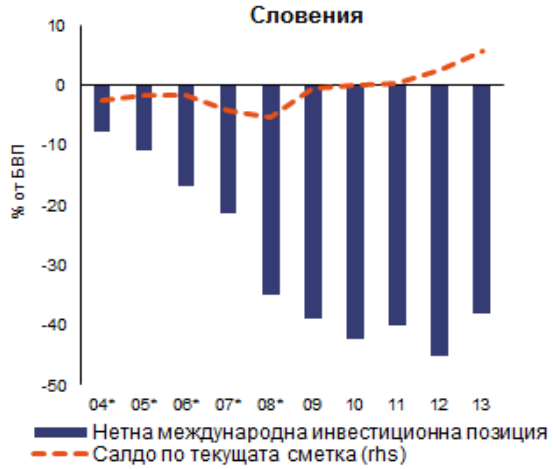

Източник: Евростат

*Бележка: * означава BMP5 и ESA95 - прекъсване в серията за 2009 г. (ТС). Моля вж. статистическото приложение за повече подробности.*

на политиките за Словения.[39] В актуализирания вариант на таблицата някои показатели са над индикативните прагове, а именно нетната международна инвестиционна позиция, промяната в пазарния дял на износа и консолидираният държавен дълг.

Салдото по текущата сметка продължи рязко да се коригира, като постигна значителен излишък през 2013 г., а износът нарасна и вътрешното търсене спадна. Вследствие на това нетната международна инвестиционна позиция на Словения се подобри значително, въпреки че остава малко над прага. След пет години на спад пазарният дял на износа на Словения се увеличи през 2013 г. Възстановяването на ценовата и разходната конкурентоспособност е ограничено, тъй като разходите за труд за единица продукция едва се стабилизираха след рязкото повишение на техните стойности в началните години на кризата. Дългът на частния сектор намаля допълнително поради намаляването на корпоративната задлъжнялост. Това се дължи главно на отрицателния ръст на кредитите, а не на преструктурирането на съществуващите наличности. Продължаващият процес на намаляване на задлъжнялостта на финансовия сектор се ускори значително през 2013 г. поради прехвърлянето на необслужваните заеми към държавното дружество за управление на банкови активи и рекапитализация на банките от страна на правителството. В резултат на това общият дълг на правителството нарасна драстично и сега е значително над прага. Процентът на безработица достигна най-високото си ниво през 2013 г., като остава под индикативния праг. Въпреки това, през 2013 г., дългосрочната безработица достигна рекордни нива. *Като цяло Комисията смята за полезно, като има предвид установяването на прекомерните дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на съществуващите макроикономически рискове и да извършва мониторинг на напредъка по коригиране на прекомерните дисбаланси.*

Словакия: При предходната ПМД не бяха установени макроикономически дисбаланси в Словакия. В актуализираната таблица няколко показатели са над индикативните прагове, а именно нетната международна инвестиционна позиция и равнището на безработица.

Графика A24: ***Трудов пазар и социални показатели***

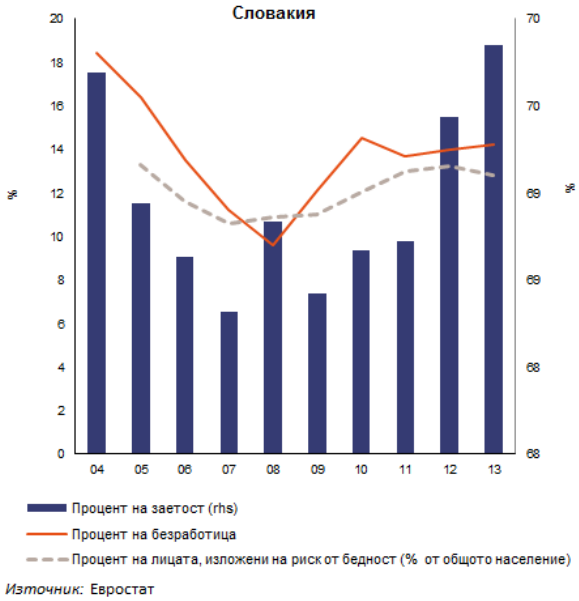

Източник: Евростат

НМИП на Словакия се влоши слабо през 2013 г., но нейният външен дълг продължава да бъде нисък и относително стабилен, като се има предвид големият обем на преките чуждестранни инвестиции. Салдото по текущата сметка се подобри, като са налице малки излишъци през 2012 и 2013 г. Износът изглежда стабилен, с много малки натрупани загуби на пазарния дял и някои увеличения през 2013 г. Ценовата и разходната конкурентоспособност не дават основание за безпокойство като РЕВК и разходите за труд за единица продукция остават стабилни. Дългът на частния сектор

[39] Вж. COM(2014)150, 5.3.2014 г. и препоръка за еврозоната (2014/C 247/27, ОВ 247, 29.7.2014 г., стр. 141). Докладите по специфичния мониторинг ще бъдат публикувани.

остава стабилен на фона на умерено положителните кредитни потоци. Банковият сектор остава с висока капитализация и общите му задължения показват лек спад през 2013 г. Общият държавен дълг нарасна значително през 2013 г., но остава под прага. След като намаляваха за период от четири години, цените на жилищата се стабилизираха през 2013 г. Състоянието на пазара на труда отразява трайните съществени регионални различия в икономическия растеж и заетостта. Безработицата продължава да бъде най-наболелия проблем на икономическата политика предвид социалните последици. По-голямата част от безработицата е дългосрочна, което подсказва, че тя е структурна по своята същност; младежката безработица също е сериозен проблем. *Като цяло Комисията на този етап няма да извършва допълнителен задълбочен анализ в контекста на ПМД.*

Финландия: През март 2014 г. Комисията заключи, че във Финландия съществуват макроикономически дисбаланси, по-специално по отношение развитията, свързани с конкурентоспособността. В актуализираната таблица три показатели са над индикативните прагове, а именно промяната на експортния пазарен дял, промяната на разходите за труд за единица продукция и равнището на дълга в частния сектор.

Графика A25: ***Експортни пазарни дялове и салдо по ТС***

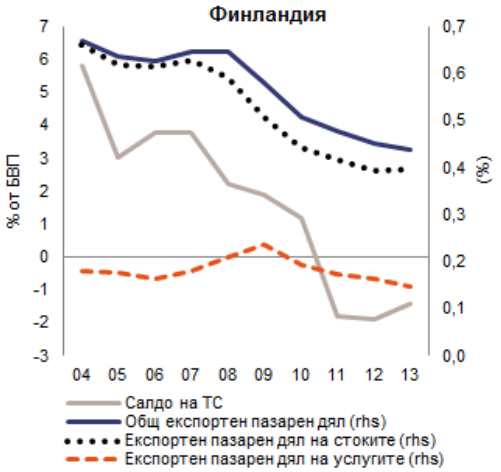

Източник: Евростат

Тенденцията за спад на външната позиция, водеща до умерен дефицит по текущата сметка, се стабилизира през 2013 г., докато положителната НМИП на Финландия отбеляза известен спад. Финландия загуби пазарен дял на износа по-бързо, отколкото която и да е друга държава в ЕС. Въпреки че повечето загуби бяха отбелязани през 2009—2010 г., Финландия не успя да отбележи умерено нарастване на пазарния дял на износа, наблюдавано в повечето други държави — членки на ЕС. Неблагоприятните развития при разходите за труд за единица продукция оказват негативно въздействие върху разходната конкурентоспособност. Въпреки че преструктурирането на традиционните индустрии продължава, потенциалните структурни слабости, които са в основата на загубата на конкурентоспособност и ограничават капацитета за приспособяване както на частния, така и на публичния сектор, заслужават да им се обърне внимание. В частния сектор съотношението на дълга спрямо БВП остава високо, като е доминирано от корпоративния дълг. В същото време, намаляващите задълженията на финансовия сектор през 2013 г. показват намаляване на задлъжнялостта. Лекият спад в реалните цени на жилищата продължи през 2013 г., като ограничи риска от прегряване на пазара на жилища. Нарастващите регионални различия обаче заслужават специално внимание. Безработицата нараства и условията за растеж продължават да бъдат твърде слаби. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Швеция: През април 2014 г. Комисията заключи, че в Швеция съществуват макроикономически дисбаланси, по-специално относно задлъжнялостта на домакинствата и несъвършенствата на пазара на жилища. В актуализирания вариант на таблицата с показатели излишъкът по текущата сметка, загубите на пазарен дял на износа и дългът на частния сектор са над индикативните прагове.

Графика А26: Дълг на домакинствата и индекс на цените на жилищата

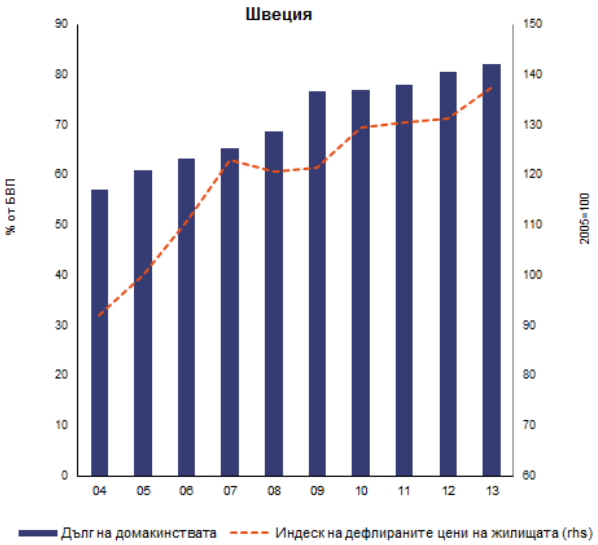

Източник: Евростат

Излишъкът по текущата сметка остава стабилен, малко над прага, като отразява сравнително големите спестявания в частния и общия държавен сектор, както и намалените инвестиции през последните години, въпреки че се очаква те да се възстановят. Износът на Швеция загуби значителен пазарен дял през годините, и въпреки че тези загуби се забавиха през 2013 г., натрупаните загуби са над прага. Въпреки това показателите на разходната конкурентоспособност не свидетелстват за проблеми, тъй като растежът на разходите за труд за единица продукция е относително нисък. Високите равнища на задлъжнялост на частния сектор остават стабилни, но продължават да се следят внимателно. Корпоративната задлъжнялост намалява от 2009 г. насам, но остава висока и се очаква да нарасне отново, тъй като кредитните потоци се увеличават. Увеличението на дълга на домакинствата се забави след ипотечни реформи, но дългът на домакинствата нараства отново от 2012 г. насам. Дългът на сектор „Държавно управление“ е сравнително нисък. Цените на жилищата, коригирани с инфлацията, се стабилизираха на високи нива през 2011 г. и 2012 г. и отново започнаха да растат по-динамично от средата на 2013 г. и жилищният пазар продължава да бъде изложен на въздействието на нестабилното развитие със сериозни ограничения на предлагането. Банковите рискове изглеждат ограничени, въпреки че високите нива на задлъжнялост на домакинствата правят банките по-уязвими спрямо загубата на доверие, ако цените на жилищата спаднат значително. Тъй като те разчитат до голяма степен на пазарно финансиране, една криза на доверието може бързо да увеличи разходите за тяхното финансиране и да направи натиска за намаляване на задлъжнялостта по-силен. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Обединеното кралство: През март 2014 г. Комисията заключи, че в Обединеното кралство съществуват макроикономически дисбаланси, по-специално свързани с областта на дълговете на домакинствата, което е свързано с големи ипотечни заеми и структурните особености на жилищния пазар, както и поради намаляващия пазарен дял на износа на Обединеното кралство. В актуализираната таблица някои показатели са над индикативните прагове, по-специално: загубата на експортни пазарни дялове, дълга на частния сектор, както и консолидираният държавен дълг.

Дефицитът по текущата сметка продължи да се увеличава през 2013 г., въпреки че 3-годишният показател все още е малко под прага. В същото време отрицателната НМИП на Обединеното кралство остава с ниска стойност. Натрупаните влошавания на пазарния дял на износа остават значително над индикативния праг, макар че темповете на спада се понижиха през 2013 г. Показателите на разходната конкурентоспособност са относително стабилни. Високото равнище на съотношението на дълга към БВП в частния сектор постепенно спада, като това е подпомогнато от номиналния растеж, но все още остава значително над индикативния праг. Цените на жилищата продължават да се покачват отново след кратка фаза на корекции. Въпреки това регионалните различия в растежа на цените на жилищата, заедно с оставащите високи равнища на задлъжнялост, подсказват, че жилищният сектор може да бъде уязвим по отношение на сътресения в средносрочен план, които биха могли да имат странични ефекти върху икономиката като цяло. Високият дефицит на общия държавен дълг продължава да буди безпокойство, той забави растежа си напоследък, но все още не е достигнал връхната си точка. Заетост продължава да нараства със стабилни темпове и безработицата сред младите хора и процентът на неработещите, неучещи и необучаващи се млади хора са намалени. *Като цяло Комисията счита, че е полезно, като има предвид установяването на дисбаланси през март 2014 г., да проучи допълнително устойчивостта на дисбалансите или тяхното коригиране.*

Графика A27: ***Дълг на домакинствата и индекс на цените на жилищата***

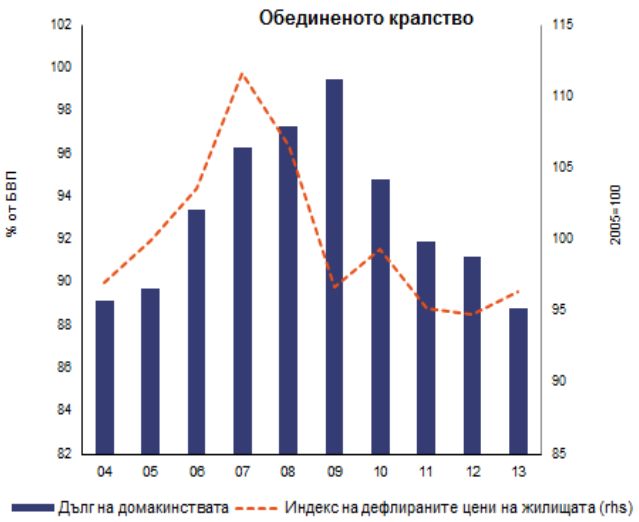

Източник: Евростат

Таблица A.1: Таблица с показатели за ПМД, 2013 г.

Година 2013	Външни дисбаланси и конкурентоспособност									Вътрешни дисбаланси						
	Салдо по текущата сметка като % от БВП		Нетна международна инвестиционна позиция като % от БВП	Реален ефективен валутен курс (42 индустриални държави - дефлатори на ХИПЦ)		Експортен пазарен дял		Номинални разходи за труд на единица продукция		Промяна в % на годишна база на дефлираните цени на жилищата	Кредитни потоци в частния сектор като % от БВП, консол. данни	Дълг на частния сектор като % от БВП, консол. данни	Дълг на сектор "Държавно управление" като % от БВП	Безработица		Промяна в % на годишна база на общите пасиви на финансовия сектор
	Средна стойност за 3 години	p.m.: равнище през годината		промяна в % (3 години)	p.m.: промяна в % на годишна база	промяна в % (5 години)	p.m.: промяна в % на годишна база	промяна в % (3 години)	p.m.: % промяна в % на годишна база					Средна стойност за 3 години	p.m.: равнище през годината	
Прагове	-4/6%	-	-35%	±5% & ±11%	-	-6%	-	9% & 12%	-	6%	14%	133%	60%	10%	-	16.5%
BE	-1,6	0,1	*45,8*	-0,3	1,5	-9,1	3,6	8,6	2,0	0,0	1,1	163,0	104,5	7,7	8,4	-2,4
BG	*0,4*	2,6	*-76,2*	-1,0	0,1	*5,7*	*6,3*	14.8p	7.2p	-0,1	6,7	134,8	18,3	12,2	13,0	3,3
CZ	-1,7	-1,4	-40,1	-3,1	-2,3	-7,7	-0,8	3,7	0,5	-1,2	3.1p	73.7p	45,7	6,9	7,0	9.8p
DK	6,1	7,1	*39,7*	-2,6	1,0	-17,9	2,3	3,4	1,4	2,8	-1,4	222,6	45,0	7,4	7,0	-0,1
DE	6,7	6,8	42,9	-1,9	2,2	-10,7	2,4	6,4	2,4	1.8p	1.2p	103.5p	76,9	5,6	5,3	-6.3p
EE	-1,2	-1,4	-47,1	3,1	2,9	14,0	3,4	9,6	6,8	7,3	5,4	119,4	10,1	10,3	8,6	8,9
IE	1,1	4,4	*-104,9*	-3,9	1,6	-4,9	1,7	1,3	4,2	0,3	-5,7	266,3	123,3	14,2	13,1	1,0
EL	-3,9	0,6	-121,1	-4,4	-0,6	*-27,3*	2,9	-10.3p	-7.0p	-9.3e	-1.1p	135.6p	174,9	23,3	27,5	-16,3
ES	-0,7	1,4	-92,6	-0,4	1,9	*-7,1*	4,4	-4.6p	-0.6p	-9,9	-10.7p	172.2p	92,1	24,1	26,1	-10,2
FR	-1,3	-1,4	-15,6	-2,3	1,6	-13,0	2,4	3,9	1,1	-2,6	1.8e	137.3e	92,2	9,8	10,3	-0,6
HR	-0,1	0,8	*-88,7*	-4,0	1,2	-20,9	3,5	*0,9*	*1,4*	-18.1p	-0,2	121,4	75,7	15,8	17,3	3,4
IT	-0,9	1,0	-30,7	0,0	1,9	-18,4	1,3	4,1	1,3	-6.9p	-3,0	118,8	127,9	10,4	12,2	-0,7
CY	*-4,0*	-3,1	-156,8	-0,8	1,1	*-27,2*	*-3,9*	-5.9p	-5.9p	-5,5	-11.2p	344.8p	102,2	11,9	15,9	-19,5
LV	-2,8	-2,3	-65,1	-1,7	-0,9	8,4	3,1	10,5	7,3	6,6	0,8	90,9	38,2	14,4	11,9	5,2
LT	-1,2	1,6	-46,4	-0,6	0,9	22,1	8,9	6,0	3,0	0,2	-0,2	56,4	39,0	13,5	11,8	-1,8
LU	5,5	4,9	216,4	0,7	1,5	2,2	9,9	10,5	3,6	4,9	27,7	356,2	23,6	5,3	5,9	8,8
HU	2,2	4,1	-84,4	-4,0	-1,4	-19,2	4,1	5,9	0,8	-5,0	-1,0	95,5	77,3	10,7	10,2	-0,3
MT	4,0	3,2	49,2	-1,3	1,4	*-4,0*	-0,2	9,5	0,9	-2,1	0.4p	137,1	69,8	6,4	6,4	0,7
NL	*9,8*	9,9	31,3	0,4	2,7	*-9,2*	*2,1*	6.3p	1.6p	-7,8	2.1p	229.7p	68,6	5,5	6,7	-3,2
AT	1,4	1,0	-0,2	0,7	2,1	-17,0	1,8	6,4	2,6	2.5e	0,2	125,5	81,2	4,5	4,9	-3,6
PL	-3,3	-1,3	-68,0	-4,3	0,2	*-0,4*	6,6	3.9p	0.9p	-4.4e	2,9	74,9	55,7	10,0	10,3	7,6
PT	-2,5	0,7	-116,2	-0,6	0,3	-5,3	7,7	-3.0e	1.9e	-2,5	-2.4e	202.8e	128,0	15,0	16,4	-5,3
RO	-3,3	-0,8	-62,4	0,3	3,9	16,4	16,3	0.7p	4.2p	-4.6p	-1.5p	66.4p	37,9	7,0	7,1	3,1
SI	2,8	5,6	-38,2	-0,7	1,3	*-16,6*	3,3	1,3	1,4	-5,8	-4,0	101,9	70,4	9,1	10,1	-10,5
SK	*0,2*	*2,1*	*-65,1*	2,1	0,9	*-2,2*	*3,9*	2,5	0,3	-0,5	5,4	74,8	54,6	14.0i	14,2	-0,3
FI	-1,7	-1,4	8,8	0,1	2,9	-32,2	-2,8	9,5	1,7	-1,3	0,7	146,6	56,0	7,9	8,2	-11,8
SE	6,1	6,6	-10,8	5,1	1,7	-15,0	0,1	8,1	1,1	4,7	3,7	201,1	38,6	7,9	8,0	9,1
UK	-3,2	-4,2	-15,6	3,4	-1,5	-11,7	-1,7	3,8	1,5	1,6	3.4p	164.5p	87,2	7,9	7,6	-7.4p

e: изчислени. p: прогнозни данни.

Бележка: Подчертаните цифри са извън прага, установен в ДМП. За РЕВК и РТЕП първият праг се отнася за еврозоната, а вторият за държавите извън еврозоната. (1) Цифрите в курсив са съгласно стандартите ESA95/BPM5. (2) Салдото по текущата сметка на Ирландия беше занижено след методологични промени в третирането на приходите от ПЧИ. (3) Салдото по текущата сметка на Малта беше завишено след включването на данните за предприятията със специално предназначение (ПСП), извлечени от административните регистри и прогнозите за националните сметки. (4) Международната инвестиционна позиция на Кипър беше занижена след включването на ПСП корабособственици. (5) Международната инвестиционна позиция на Люксембург беше завишена след методологични промени в третирането на вътрегрупови заеми на ПСП и информация от новото проучване за събирането на данни във финансовия сектор. (6) Международната инвестиционна позиция на Малта беше завишена след включването на данни за ПСП от административните регистри и одитирани финансови декларации. (7) Общият световен износ се основава на BPM5. (8) Поради дерогации за данните за безработицата съгласно ESA 2010, РТЕП за Хърватия се основава на ESA 95. (9) Само за цените на жилищата: e = прогнози на НСИ за Полша; за Гърция, Австрия - източник националната централна банка. (10) Безработицата за Франция беше занижена. Това се дължи главно на методологични промени в наблюдението на работната сила.

Източник: Европейска комисия, Евростат и ГД „Икономически и финансови въпроси“ (за показателите за РЕВК)

Таблица A.2: Допълнителни показатели, 2013 г.

Година 2013	Промяна в % на год.база на реалния БВП	Бруто капиталово образуване като % от БВП	Брутни вътрешни разходи за НИРД като % от БВП	Нетни предоставени / получени заеми като % от БВП	Нетен външен дълг като % от БВП	Потоци на входящи ПЧИ като % от БВП	Наличности на входящи ПЧИ като % от БВП	Нетен търговски баланс на енергийни продукти като % от БВП	Промяна в % (3 години) на РЕВК спрямо еврозоната	Промяна в % (5 години) на износа спрямо развитите икономики	Промяна в % (5 години) в условията на търговия	Промяна в % на год. база на експортния пазарен дял, обем	Промяна в % на год. база на производителността на труда	Промяна в % (10 години) в номиналните РТЕП	Промяна в % (10 години) в РТЕП спрямо еврозоната	Промяна в % (3 години) в номиналните цени на жилища	Жилищно строителство като % от БВП	Дълг на частния сектор като % от БВП, неконсол. данни	Ливъридж на финансовия сектор (дълг към собствен капитал)
BE	0,3	22,3	na	0,1	*-86,8*	-11,1	*191,2*	-4,4	0,6	-2,6	0,5	-0,8	0,6	23,1	5,7	7,6	5,9	190,6	166,3
BG	1,1	21,3	na	3,7	*25,5*	3,3	*95,9*	-6,4	-0,4	*13,2*	4,5	9,2	1.5p	85.1p	57,4	-9,3	na	145,7	384,6
CZ	-0,7	24,9	na	-0,1	-3,8	3,9	77,9	-4,9	-2,4	-1,1	-1,0	-3,0	-1,1	16,0	0,1	-1,6	3,3	82.4p	536.8p
DK	-0,1	18,4	na	7,1	*9,8*	-0,2	*29,5*	0,1	-1,3	-12,1	1,9	1,0	-0,3	25,3	7,1	-0,6	3,8	222,7	193,2
DE	0,1	19,7	na	6,9	-12,2	1,4	40,2	-3,5	-0,7	-4,3	0,6	-2,2	-0,5	10,4	-8,4	10.4p	5,9	110.0p	422.3p
EE	1,6	27,3	na	1,4	*-6,4*	3,6	95,4	-2,4	5,5	22,1	-1,8	-0,6	0,4	71,5	45,1	28,8	3,3	126,9	288,3
IE	0,2	15,2	na	4,4	*-425,3*	16,0	*166,9*	-3,3	-3,1	1,9	-2,3	-2,0	-2,1	16,6	-0,3	-22,2	2,0	292,6	99,6
EL	-3.9p	11.2p	na	2,3	130,9	1,2	11,1	-3.4p	-3,4	*-22,1*	-0.7p	-0,6	-0.1p	14.1p	-2,9	-25.5e	2.2p	135.6p	792,7
ES	-1.2p	18.5p	na	2,1	91,2	3,0	54,8	-3.3p	0,4	*-0,4*	-1.2p	1,7	1.4p	15.4p	-0,5	-28,5	*4,4*	187.2p	544,9
FR	0,3	22,1	na	-1,3	32,4	0,2	40,8	-3,1	-1,3	-6,8	-0,3	-0,8	0,5	18,9	1,6	3,2	6,1	175,2	373,4
HR	-0,9	19,3	na	0,9	*60,3*	1,7	*55,1*	-5,0	-2,9	-15,3	1,5	0,7	*0,1*	*23,9*	4,4	-18.8p	na	130,2	425,5
IT	-1,9	17,8	na	1,0	59,2	0,9	23,8	-3,3	1,0	-12,6	-0,3	-3,0	0,0	23,6	7,6	-7.7p	4,8	120,8	951,7
CY	-5.4p	13.4p	na	-1,7	115,4	15,6	275,5	-6.3p	1,0	*-22,0*	-0.9p	-7,3	-0.1p	6.3p	-7,7	-11,0	3.9p	347.4p	253,1
LV	4,2	23,3	na	0,1	35,8	3,2	53,0	-5,4	0,3	16,1	1,1	-2,1	1,9	89,3	57,6	20,5	2,0	108,4	609,8
LT	3,3	18,2	na	4,6	28,4	1,5	37,7	-7,3	1,3	30,8	-5,3	6,4	1,9	*38,6*	15,0	7,7	2,2	60,5	576,8
LU	2,0	17,1	na	3,8	-2072,9	724,1	5206,0	-5,6	1,7	9,5	2,9	-0,6	0,0	38,6	18,3	13,6	3,1	421,8	63,2
HU	1,5	19,9	na	7,8	58,6	-3,2	215,9	-6,4	-3,2	-13,4	-0,2	2,1	0,7	30,6	12,5	-9,4	1,4	118,3	120,6
MT	2,5	17,5	na	4,9	*-115,5*	5,7	*132,4*	-9,6	0,1	*2,8*	1,0	-6,2	-1,3	29,1	11,8	1,9	2,9	182,4	15,5
NL	-0.7p	18.2p	na	8,6	41,5	37,1	537,7	-1.4p	1,4	*-2,7*	-1.6p	-1,4	0.6p	15.4p	0,5	-14,0	3.3p	246.3p	136.6p
AT	0,2	22,2	na	0,9	20,2	3,6	77,0	-3,5	1,6	-11,0	-1,7	-0,5	-0,5	20,7	1,9	22.6e	4,3	140,8	209,4
PL	1,7	18,8	na	1,0	35,7	0,0	49,0	-2,7	-3,3	*6,7*	0,3	1,4	1.7p	16.4p	-0,9	-6.7e	*2,5*	78,1	274,1
PT	-1.4e	15.1e	na	2,3	102,3	3,9	69,2	-3.6e	0,1	1,5	3,2	7,8	1.6e	6.5e	-8,7	-13,3	2.3e	218e	365,2
RO	3.5p	24.7p	na	1,3	*34,6*	2,0	42,8	-1.9p	0,7	24,8	2.2p	10,4	4.8p	86.5p	58,4	-19.9p	na	67.5p	470,7
SI	-1,0	19,7	na	5,9	34,9	0,2	29,2	-5,5	0,0	*-10,6*	-2,1	-0,5	0,5	28,3	9,6	-9,4	2,5	113,1	591,8
SK	1,4	20,4	na	*3,6*	*23,1*	*0,6*	*59,1*	-5,9	2,5	*4,8*	-4,7	1,3	2,2	22,3	5,5	-3,3	2,4	77,8	844,1
FI	-1,2	21,2	na	-1,3	*35,1*	-4,5	46,8	-2,6	1,9	-27,3	-3,4	-4,9	0,3	28,9	10,0	6,8	6,1	169,8	371,2
SE	1,5	22,1	na	6,4	-63,3	1,2	86,9	-1,5	6,0	-8,9	0,0	1,5	0,5	21,8	3,5	9,4	3,6	244,7	237,0
UK	1,7	16,4	na	-4,2	*26,0*	1,6	73,6	-0,9	4,3	-5,4	2,6	-2,6	0,4	27,7	8,7	4,3	3,4	169.4p	790.5p

e: изчислени. p: прогнозни данни. na: няма данни.

Бележка: Цифрите в курсив са съгласно стандартите ESA 95/BPM 5. (1) Износ спрямо развитите икономики (промяна в %за 5 години) - общият износ за ОИСР се основава на 5-то издание на Ръководството по платежния баланс (BPM 5). (2) Само за цените на жилищата: e = за Гърция, Австрия - източник националната централна банка; e = прогнози на НСИ за Полша. (3) Данните за номиналните РТЕП и производителността на труда за Хърватия се основават на методиката на ESA 95 поради дерогации за данните за безработицата съгласно ESA 2010. (4) Данните за разходите за НИРД са извлечени на 1.11.2014 г. чрез ESA-2010 БВП като общ знаменател, данните за 2013 г. ще излязат през втората половина на ноември 2014 г.

Източник: Евростат, ГД „Икономически и финансови въпроси" (за показателите за РЕВК спрямо еврозоната и реалните РТЕП спрямо еврозоната) и изчислението на ГД „Икономически и финансови въпроси" по данни от МВФ, Перспективи за световната икономика (за показателя на експортния пазарен дял в обеми)

Таблица A.2 (продължение): Допълнителни показатели, 2013 г.

Година 2013	Промяна на безработицата в % на год. база	Процент на икономически активните лица *(15-64 години)*		Процент на дългосрочната безработица *(% от активното население)*		Процент на младежката безработица *(% от активното население в същата възрастова група)*		Младежи, които не работят и не са обхванати от системата на образование и обучение *(% от общото население)*		Лица, изложени на риск от бедност или социално изключване *(% от общото население)*		Процент на лицата, изложени на риск от бедност *(% от общото население)*		Процент на лицата, живеещи в сериозни материални лишения *(% от общото население)*		Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност *(% от населението на възраст 0-59)*	
		Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)	Равнище	Промяна в % (3 години)
BE	-0,3	67,5	-0,2	3,9	-0,2	23,7	1,3	12,7	1,8	20,8	0,0	15,1	0,5	5,1	-0,8	14,0	1,3
BG	-0.4p	68,4	1,9	7,4	2,6	28,4	6,6	21,6	-0,2	48,0	-1,2	21,0	0,3	43,0	-2,7	13,0	5,0
CZ	0,4	72,9	2,7	3,0	0,0	18,9	0,6	9,1	0,3	14,6	0,2	8,6	-0,4	6,6	0,4	6,9	0,5
DK	0,1	78,1	-1,3	1,8	0,3	13,0	-0,9	6,0	0,0	18,9	0,6	12,3	-1,0	3,8	1,1	12,9	2,3
DE	0,6	77,5	0,9	2,4	-1,0	7,9	-2,0	6,3	-2,0	20,3	0,6	16,1	0,5	5,4	0,9	9,9	-1,3
EE	1,2	75,1	1,2	3,8	-3,8	18,7	-14,2	11,3	-2,7	23,5	1,8	18,6	2,8	7,6	-1,4	8,4	-0,6
IE	2,4	69,8	0,4	7,9	1,1	26,8	-0,8	16,1	-3,1	na	na	na	na	na	na	na	na
EL	-3.8p	67,5	-0,3	18,5	12,8	58,3	25,3	20,4	5,6	35,7	8,0	23,1	3,0	20,3	8,7	18,2	10,6
ES	-2.6p	74,3	0,8	13,0	5,7	55,5	14,0	18,6	0,8	27.3b	0.6b	20.4b	-1.0b	6,2	1,3	15,7	4,9
FR	-0,2	71.2b	0.7b	4,1	0,4	24,8	1,5	11.2b	-1.1b	18,1	-1,1	13,7	0,4	5,1	-0,7	7,9	-2,0
HR	*-1,0*	63.7b	2.3b	11,0	4,0	50,0	17,4	19.6b	4.7b	29,9	-1,2	19,5	-1,1	14,7	0,4	14,8	0,9
IT	-2,0	63,5	1,3	6,9	2,8	40,0	12,2	22,2	3,1	28,4	3,9	19,1	0,9	12,4	5,5	11,0	0,8
CY	-5,2	73,6	0,0	6,1	4,8	38,9	22,3	18,7	7,0	27,8	3,2	15,3	-0,3	16,1	4,9	7,9	3,0
LV	2,3	74,0	1,0	5,8	-3,0	23,2	-13,0	13,0	-4,8	35,1	-3,1	19,4	-1,5	24,0	-3,6	10,0	-2,6
LT	1,3	72,4	2,2	5,1	-2,3	21,9	-13,8	11,1	-2,1	30,8	-3,2	20,6	0,1	16,0	-3,9	11,0	1,5
LU	2,0	69,9	1,7	1,8	0,5	16,8	1,0	5,0	-0,1	19,0	1,9	15,9	1,4	1,8	1,3	6,6	1,1
HU	0,8	65,1	2,7	5,0	-0,5	27,2	0,6	15,4	3,0	33,5	3,6	14,3	2,0	26,8	5,2	12,6	0,7
MT	3,8	65,0	4,6	2,9	-0,2	13,0	-0,2	10,0	0,5	24,0	2,8	15,7	0,2	9,5	3,0	9,0	-0,2
NL	-1.3p	79.7b	1.5b	2,4	1,2	11,0	2,3	5,1	0,8	15,9	0,8	10,4	0,1	2,5	0,3	9,4	1,0
AT	0,7	76.1b	1.0b	1,2	0,1	9,2	0,4	7.1b	0.0b	18,8	-0,1	14,4	-0,3	4,2	-0,1	7,8	0,0
PL	-0.1p	67,0	1,7	4,4	1,4	27,3	3,6	12,2	1,4	25,8	-2,0	17,3	-0,3	11,9	-2,3	7,2	-0,1
PT	-2,9	73,0	-0,7	9,3	3,0	38,1	9,9	14,1	2,7	27,4	2,1	18,7	0,8	10,9	1,9	12,2	3,6
RO	-1.2p	64,6	1,0	3,3	0,9	23,7	1,6	17,2	0,8	40,4	-1,0	22,4	1,3	28,5	-2,5	6,4	-0,5
SI	-1,5	70,5	-1,0	5,2	2,0	21,6	6,9	9,2	2,1	20,4	2,1	14,5	1,8	6,7	0,8	8,0	1,0
SK	-0,8	69,9	1,2	10,0	0,7	33,7	-0,2	13,7	-0,4	19,8	-0,8	12,8	0,8	10,2	-1,2	7,6	-0,3
FI	-1,5	75,2	0,7	1,7	-0,3	19,9	-1,5	9,3	0,3	16,0	-0,9	11,8	-1,3	2,5	-0,3	9,0	-0,3
SE	1,0	81,1	2,0	1,5	-0,1	23,6	-1,2	7,5	-0,2	16,4	1,4	14,8	1,9	1,4	0,1	7,1	1,1
UK	1,3	76,6	1,1	2,7	0,2	20,7	0,9	13,3	-0,4	24,8	1,6	15,9	-1,2	8,3	3,5	13,2	0,0

b: прекъсване в сериите. p: прогнозни данни. na: няма данни.

Бележка: Цифрите в курсив са съгласно стандарта ESA 95. (1) Данните за безработицата за Хърватия се основават на методиката по ESA 95 поради дерогации съгласно ESA 2010. (2) Процент на икономически активните лица и младежи, които не работят и не са обхванати от системата на образование и обучение: прекъсване в сериите за Австрия и Хърватия поради използването на резултатите от преброяването на населението от 2011 г. (3) Данните за лицата, изложени на риск от бедност или социално изключване за Ирландия: данните за 2013 г. ще излязат на 30.11.2014 г., а данните са извлечени на 1.11.2014 г.

Източник: Европейска комисия, Евростат